

Kmetijski list

Glasilo „Zveze slovenskega kmetijskega ljudstva“.

Vsakdo uživa vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopis se ne vra-
čajo. — Plača in tofi
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošti, čekovnem sa-
vodu št. 11.508.

Velikonočne misli.

Od 1. 1918 pa vse do danes je bi-
politično življenje Slovencev ena
ruga neresnih in nepremišljenih
slanj. Nobena slovenska politična
stranka se ni izkazala; vse stranke
Sloveniji so se razgalile kot ne-
posobne za čas, ki je nastopil po
končani svetovni vojni. Vse stran-
ke so bile silno demagoške, obljū-
vale so ljudstvu nemogoče reči
in niso imele nobene stalne smer-
ce. Padale so iz enega ekstreme
drugega. O ustavnem vprašanju,
vprašanjih državne uprave, o
centralizmu, avtonomiji, federaciji,
svjetiziranju se je sicer veliko go-
vorilo in pisalo, toda brez realnega
razumevanja in z malo znanja. Od-
od vsa naša nesreča! O slovenski
slanji politiki so govorili in sode-
čevali prazni sentimentalisti. Za-
čevali so Trst, Gorico in Celovec,
upočenjali so operetne vojaške
ofenzive, dokler se njihova »sla-
ni« ni zaključila z nemarno zaigra-
no koroškim plebiscitom in z ita-
lasko mejo pri Zireh, Rakeku
in Snežniku. V notranji politiki
prav isto in prav tako. Najprej so
pravili deželne avtonomije, po-
žavili avtonomne davščine, slo-
vensko zamenjali z novo original-
no jezikovno tvorbo »jugoslovan-
ino«, dejansko izvedli danes ob-
sejeto centralizacijo v Beogradu iz
enega strahu pred lastnim kmet-
nim in delavskim narodom! Ko so
našo slovensko domačijo sprali
na boben, so eni (SDS) iz stra-
pred klerikalizmom zahtevali,
se tako ustvarjeno stanje ohr-
trajno, drugi (SLS) pa so začeli
htevati avtonomijo Slovenije, ne
liko iz načelnih razlogov, kolikor
demagoških strankarskih ozirov.
poznali so prepozno, da so zav-
i naš slovenski čolniček na pe-
k in so hoteli z avtomističnim po-
ličnim geslom potolažiti ogoljufa-
in zato razburjeno ljudstvo.
Takšna brezciljna, breznačelna
demagoška politika naših gospo-
dskih strank je morala prej ali slej
rivesti do poloma. In res so te
redvojne gosposke stranke zapra-
le ves ugled, ves upliv in vse spo-
tovanje Slovencev ne samo pri Sr-
ih, ampak tudi pri Hrvatih. Če
no danes Slovenci v tej državi
rez večjega vpliva in se v naše no-
vanje zadeve mešajo vsi mogoči
ljudje, je to edina zasluga naših go-
posko mislečih strank, predvsem
SLS, ki je imela doslej večino
ljudstva za seboj. Vseh sedem let
je živel ta stranka od samih poli-
čnih obljub, ne da bi mogla ures-
čiti eno samo. Spominjam samo
leto 1923 in 1924, ko se je SLS

približala Hrvatom in podpisala ta-
kozvani »Marko v protokol«, v ka-
terem ni zahtevala za naše ljudstvo
prav ničesar, ampak le vso oblast
v Sloveniji za svojo stranko. Vsled
politične nedoslednosti in politične
zahrbtnosti, je izgubila končno še
hrvaško zavezništvo in je danes v
obupni politični zagati, iz katere ni
nobenega izhoda več.

Seveda je sokrivo tega tudi ljud-
stvo samo, zlasti naše kmečko ljud-
stvo, in sicer zato, ker je preveč
lahkoverno zaupalo politične vajeti
samo svoji gospodi. Gospoda pa je
politiko vodila tako, kakor je bilo
nji v prid in na račun naroda. In
ne bo boljše, dokler ljudstvo tega
ne spozna in ne bo vzelo vodstva
svoje bodoče usode v lastne roke.
Danes že prodira tudi po naših va-
seh spoznanje, da se mora ta pe-
ščica slovenskega kmetijsko-delav-
skega ljudstva združiti v slogi in
vzajemnosti. Ker to z gospodo ne
gre, je naravno, da mora priti do
tega preko nje!

Mi smo prvi uvideli to politično
potrebo. Prvi smo bili, ki nismo
ljudstva cepili, ampak združevali.
Pri tem velikem in občekoristnem
poslu se morajo zapostaviti vsi
osebni interesi in oziiri. Prepričan
sem, da bo ta misel prodrila in
končno zmaga la tudi pri tistem de-
lu našega kmetijsko-delavskega na-
roda, ki je organizirano še v SLS,
odnosno v njeni »Kmetijski zvezi«.
Možje, ki to »Kmetijsko zvezo« tvorijo,
bodo spoznali, da so njihovi go-
spodarski in socijalni interesi prav
takšni in prav tisti kakor onih, ki
so bili doslej organizirani v »Sa-
mostojni kmetijski stranki« ali pa v
»Slov. republikanski stranki«. In
nobene ovire ni, ki bi mogla to
združitev upravičeno in resno ovi-
rati. Samo ena ovira je: tista poli-
tična gospoda, ki se boji za svoje
koristi in namišljene časti. Samo ta
ovira je in zato jo je treba enostav-
no preskočiti in jo pustiti od zad.

Mi se pripravljamo, da postavimo
naš kmetijsko-delavski pokret
na popolnoma nov organizacijski
temelj, pridružujoč si načela, ki so
dobra in pravilna. Naša nova, bo-
doča politična organizacija bo bor-
bena. Samo v borbi, ako se bo vo-
dila z modrostjo in nepomirljivo-
stjo, more naše ljudstvo pridobiti
zopet to, kar so mu brezmiselno in
brezvestno zapravili razni gosposki
poklicni politiki.

Zato vabimo zlasti kmečko ljud-
stvo, ki je organizirano v »Kmetijski
zvezi«, ki jo je doslej SLS samo po-
litično izrabljala, pustila pa ji ni
prav nobenega vpliva pri vodstvu

političnih poslov, da se pridruži na-
šemu svežemu pokretu, ki edini
nam more zopet pridobiti potreb-
nih zaveznikov in prijateljev. Bolj
ko kdaj moramo imeti pred očmi
resničnost pregovora, da sloga jači,
nesloga pa tlači!

Naj naše kmetijsko ljudstvo o le-
tošnji Veliki noči to stvarno in mir-
no premisli, a odloči tako, da bo
končno tudi zanj prišlo nam vsem
potrebno— Vstajenje!

Alb. Prepeluh.

Vstajenje.

(Dopis iz duhovniških krogov.)

Po celi naši domovini se nahajajo
ob potih križi — znamenja križane-
ga Odrešenika. Skoro je ni kmečke
hiše, ki bi ne imela na častnem
mestu križ — znamenje svoje vere
in upanja. Vsakega otroka je mati
učila najprej križ delati in ljubiti
Sina božjega, ki nam je izveličanje
prinesel. Vse to so živi dokazi, da je
in hoče naš narod veren ostati.

Kako ganljivo je veliki teden,
ko pridejo tudi resni možje k bož-
jemu grobu častit sv. križ in svoje-
ga Boga.

Vse to kaže, da se ljudstvo zave-
da, kaj ima v svoji veri, v zvezi s
sv. Cerkvijo in narodno duhovščino.
Saj ga je ta vera obvarovala
tujega navala, mu dala moč ob tur-
ških vpadih in ga tolažila v trplje-
nju do ure vstajenja.

Ta križ ima roki Odrešenikovi
razpeti in pribiti. Ena roka kaže
vsakemu kvišku. Življenje po veri,
življenje v božji milosti napravi
človeka močnega v njegovem stanu,
trdnega v boju zoper strasti in pod-
lost naše slabosti, zveže ga z Bo-
gom, ki da življenju pravo podlago
in pravi cilj. Druga roka se steza s
križa proti trpečemu človeku. Ka-
kor brata ga hoče sprejeti in mu
dati pravo veljavo, ker je vsak,
tudi kmet, tudi delavec, tudi revež,
odrešen s to krvjo, postal brat Kri-
stusov.

Pa Bog hoče, da vstanemo in da
skrbimo za zemeljsko srečo, ker je
sam posvetil vsako delo in postal
revežem enak.

Hvaležno priznamo, da se je naš
kmet in je z njim ves prepojen. To
ga je obvarovalo v splošni pokvar-
jenosti. Kjer je ta duh, tam je narod
zdrav in trden, ker vera in pošteno
življenje sta podlaga narodne moči
in prihodnosti.

Toda ta roka kaže v Rim! Ali ni-
smo Rimu prodani, kakor se je
pred kratkim očitalo g. Korošcu?
Res je: ta roka s križa kaže v Rim
na božjega namestnika na zemlji,
kaže, da hočemo vero očetov tudi
zanaprej ohraniti. Vernemu krist-
janu je bilo vedno znamenje poseb-
ne pobožnosti, če je vernik ljubil
sv. Očeta. Mi mislimo, da g. Korošec

nima veliko pobožnosti, saj o tem
še ni nikdar govoril in je tudi ni-
kdar ni kazal, ravno nasprotno...
Toda o tem raje molčimo. Če se
reče našim ljudem: Ta človek se
res v cerkvenih zadevah zvesto
Rima drži, je to zanj najboljšo pri-
poročilo, da je res pošten in pobo-
žen. Takim ljudem naši kmetje
vedno radi zaupajo, Korošcu pa ne
morejo zaupati. Zveza s papežem,
z Rimom je za vsakega katoliškega
kristjana temelj sv. vere. Kakor
prihaja od solnca vsa rodovitnost
zemlje, tako prihajajo od Kristusa
večne resnice in moralne postav-
e, ki so pogoj vsake prave kulture
in napredka. Kristus je rekel: »Ti,
Peter, si skala in na to skalo bom
zidal svojo Cerkev.« Zato je pape-
štvo, kakor pravi De Maista, naj-
višja, edina in neminljiva oblast,
katero je tisti postavil, ki se motiti
ne more. Postavil jo je, da bi otroci
imeli vedno čisto resnico v verskih
rečeh. V skladu s temi resnicami
se mora uravnati vse življenje. Vsa
zgodovina nam kaže, da je Bog sam
postavil to oblast, da kaže pot tudi
do prave zemeljske sreče, čeprav
se v politiko in gospodarstvo prav
nič ne vtika.

Iz žalostnih poganskih razvalin
je na tej rimski podlagi zrasla nova
kultura, ki je dala ženi človeško
čast, ki je odpravila suženjstvo in
skrbela tudi za reveže. Pod tem
solncem so zrastle največji dobrot-
niki človeštva, ki so svoje življenje
za druge darovali. Sv. Benedikt,
sv. Frančišek Asiški, Dante Rafel,
sv. Vincenc Pavelski in drugi so
storili več za kulturo, kakor vojsko-
vodje s krvavim mečem. Ko je Cer-
kev cvetela, je bil red v stanovih;
učenjak, ki je učil in pot kazal, je
bil spoštovan, graščak je moral ve-
diti, da ima tudi kmet svoje pra-
vice, oholosti in grozovitosti kra-
ljev in cesarjev so bili vedno pa-
peži največja ovira.

Kjer se je pa začela ločitev od
Rima, so kmalu ljudje zgubili svojo
naravno čast in srečo, vladale so le
še človeške strasti, v katerih so bili
vedno reveži, posebno kmetje in
delavci, spodaj.

Danes nimajo najvišje oblasti v

resnici ne vladarji, ne učenjaki, ne parlamenti. Vse vodijo nekateri milijarderji, razni judje, krščeni in nekrščeni, katerih se vlade bojijo in vse po njih željah uravnajo.

Kristusa in njegov sladki jarm so od sebe odvrgli, pa so si napravili zlato tele, ki naj bi jim dalo zlato in meso. Tega vsi častijo. Nekaj takih mogotcev v Evropi in Ameriki vlada celi svet.

Marsikdo bi lahko rekel, da odvisnost od vere, oziroma od Rima omejuje pravo prostost. V resnici je ravno nasprotno res. Naša vera, torej zveza z Rimom, ohrani človekovo čast in mu da vse človeške pravice, ker je izraz reda, ki ga je Bog sam dal. Kjer je vera živa, mora vsak dobiti pošteno plačilo za svoje delo. Ravno tu so varni pred izkoriščanjem, kakor se godi po trustih in koncernih, kjer so delavci le orodje večjega bogastva.

Kdor ta temelj zapusti, postane igrača raznih modnih bogov. Tam ne vlada več Bog s svojimi večnimi postavami, tam je stranka, moda, časopis oní bog, po katerem se mora vse ravnati. Vse se temu bogu žrtvuje. Kako jasno vidimo to danes povsod, posebno pa pri SLS. V št. 68 je prinesel »Slovenec« po »La Croixu« odgoovr, v čem obstoja svobodomiselstvo. Odgovarja:

»Svobodomiselstvo obstoja v tem, da se za svoje lastno mnenje zahteva brezpogojna avtoriteta. Vsak izraz drugega mnenja pa se skuša s psovanjem, sumničenjem in neotesanostjo ali silo zadušiti.« Če je definicija pravilna, potem so najhujši svobodomiselci mladini okoli »Slovenca« ali sedanji štab SLS.

Nobena stranka se ni še tako odlikovala z vsemi temi svojstvi, kakor so se ti ljudje proti našim najboljšim delavcem. Kaj se je počelo proti Šusteršiču, Lampetu, dekanu Koblarju, župniku Pibru in vsem drugim zaslužnim delavcem? Z lažjo in sumničenjem so jih tožili na višjih mestih. V takem delu je nastala sedanja SLS. Zato se pa vsi, ki poznajo natančneje razmere, s studom od nje obračajo. Povsod se kaže nepoznanje glavnih temeljev naše vere. Krivice, ki so jih naredili, še niso popravili, ne očitih laži preklicali. Zato pa ni nikjer božjega blagoslova. Niso več božje postave merilo za delo, ampak le strast posameznikov.

Sv. Zmagalec smrti pa kliče vse, ki so dobre volje, pod svojo zastavo križa: »Resnica vas bo osvobodila. Hodite za menoj!« Mi odgovarjamo: »Slava tebi, Gospod! Slovenski kmet se bo Tebe in tvoje Cerkve držal do zadnjega diha.«

Najnovejši dogodki v Beogradu.

Politični Beograd doživlja lepe dneve, ker ima zopet svojo dnevno senzacijo, ki pretresa vse beograjske privatne in politične kroge: Beograd ima svojo afero Stojadinović — Rade Pašić.

Kdo je Rade Pašić? Rade Pašić je sin ministrskega predsednika Nikole Pašića, torej že po svojem očetu jako vplivna oseba. Kjer je oče vsegamogočen, tam ima tudi sin vplivno besedo.

Dr. Dragiša Stojadinović pa je zet drugega prvaka radikalne stranke g. Ljube Jovanovića. Ljuba Jovanović ima med radikali velik ugled in zato tudi beesda njegovega zeta precej več velja kakor beseda kakšnega navadnega uradnika.

Med starim Jovanovićem in še starejšim Pašićem pa se je tekom časa razvilo hudo politično nasprotje. Vse kaže, da bi bil rad Ljuba Jovanović starega Pašića izpodrinil in sam zavzel njegovo voditeljsko mesto. Boj proti staremu Pašiću pa je težak, ker ima Pašić na svoji strani ogromno večino generalov — armada pa je silna moč!

Tu je prišel Ljubi Jovanoviću na pomoč Pašićev sin Rade. Ne naravnost, ampak tako po ovinkih. Mladi Pašić je namreč trgovec. Ne trgovec kakor so drugi. Fig in rožičev on ne prodaja, ker to gre prepočasno in se za sina ministrskega predsednika tudi ne bi spodobilo, da bi sam evice tehtal. On posreduje. Posreduje povsod, kjer gre za težke milijone. Provizija le od enega milijona pa je lepa reč, če tudi znaša samo en procent. Rade Pašić pa jemlje raje več.

Za posredovalne kupčije Radeta Pašića ve ves Beograd. Ve tudi Ljuba Jovanović in ve tudi Jovanovićev zet Stojanović. Dr. Stojanović pa si

je rekel: Da se Radetu vsako posredovanje obnese, to ni njegova zasluga, ampak je zasluga njegovega vsemogočnega očeta. Rade Pašić zlorablja moč in vpliv starega Nikole Pašića!

Posredovanja te vrste pa imenujejo po vsem svetu korupcijo. Kot korupcijo je označil Radetova posredovanja tudi Jovanovićev zet javno v nekem beogradskem listu.

Jovanovićev zet je očital Radetu Pašiću med drugim, da posreduje nakup pušk za našo armado. S tem je hotel reči, da proda lahko puške in municijo naši državi samo tista firma, ki plača Radetu dovolj visoko provizijo, vse drugo oskrbi potem g. Nikola Pašić. Znano je dalje, da dolguje naša država raznim privatnim firmam za razna dela in dobave milijonske vsote, tako n. pr. za popravilo vagonov. Izplača pa dolg samo tistim firmam, ki obljubijo Radetu lepo provizijo. Tako je po obdolžitvi Jovanovićevega zeta »zaslužil« baje mladi Rade od neke češke firme za popravilo vagonov 15 milijonov lepih dinarčkov. Prijelo se je baje Radeta tudi nekaj krajcarjev Trboveljske družbe, ker je bil dvignjen sekvester nad njo z božjo in Radetovo pomočjo. Vse take stvari je vrgel v obraz Radetu Jovanovićev zet z namenom, da udari v imenu svojega tasta Radetovega očeta!

V vsaki pravni državi, kjer ljudje še nekaj drže na čast in poštenje, bi bili taki očitki enemu ali drugemu morali zaviti vrat pred sodiščem. Pri nas gredo pa stvari drugače.

Ker sta Ljuba Jovanović in Nikola Pašić odlična politika, se je zadeva takoj prenesla izpred sodišča na politično polje. Stari Pašić

pa je še trda grča, ki si ne da vzeti oblasti kar meni nič tebi nič iz rok. On je pritisnil z vso silo na radikalni klub, da se odloči zanj in ne za Ljubo Jovanovića. In res so se radikalno odločili za Pašića.

Ljuba Jovanović je danes izgubil ves svoj političen vpliv. Kako se bo prepil med sinom in zetom razvil morebiti pred sodiščem, to nikogar nič ne briga, ker vsa javnost ve, da je bil prepil zaneten zato, da uvoje Pašića politično. Ker se je pa ta namera ponesrečila, tudi sodnijska preiskava nima nobenega pomena več.

Prepil pomeni torej popolno politično zmago Nikole Pašića in popoln poraz Ljube Jovanovića in njegovih prijateljev in pristašev. Poraz Ljube Jovanovića v radikalnem klubu pa pomeni tudi popoln poraz dr. Korošca, ki je vedno računl z možnostjo, da bo enkrat Ljuba Jovanović prišel na vrh in z njim vred tudi on sam! Sedaj se bo moral dr. Korošec ozreti po novih političnih zaveznikih, vprašanje pa je, če jih bo našel! Težko in malo verjetno!

S popolno zmago Nikole Pašića pa so pokopane tudi nade dr. Žerjave, da pride do vlade. Samostojni demokratje so računali na tihem, da se bo radikalni klub razcepil, nakar bi oni zlezli v radikalni klub pod Pašićevo okrilje namesto Ljube Jovanovića in njegovih to-

varišev. Tudi te nade je pokopal Pašićeva zmaga.

Posledica afere Pašić-Jovanović bo samo ta, da bo Pašić odstranjen iz vlade one ministre, ki so vlezli z Jovanovićem, in jih nadomestili s svojimi pristaši. To bo »nova vlada«. Neizpremenjen pa bo ostal danjši sistem, ki temelji na političnem sporazumu med Srbi in Hrvati. Pa pomeni za naše samostojne mokrake in eseslarje usoden ree.

Sijajno so se držali ves čas kr. Hrvati. Taka sloga in taka edinstvenost v hrvaško-slovenskem kmetem klubu še nikdar ni vladala kakor te dni. Klub se za celo afero niti najmanj brigal, ker se zave svoje moči in ker ve, da se bo njegova ali celo proti njemu ne da vladati. Trenutno zavezniški radikalni klub tudi lahko razpade in njegovo mesto pride lahko kaj drugega — a nikdar ne bo prišel nič, ki bi mogel Hrvate in z njimi združene Slovence pritisniti ob zid. V tem je naša moč in naš pomen.

Iz tega se vidi, da je naša politična smernica pravilna. Naj se radikalni kregajo in pobijajo med seboj kakor hočejo. To je njihovo stvar. Mi pa moramo ostati mirni in složni vse dotlej, dokler ne pride čas, ko dobimo besedo. Do tedaj pa se moramo pripraviti tako dobro, kakor se pripravi vojak za odločen boj!

Vera v Boga in kmetška sloga.

(Vtisi z Radičevega shoda v Brodu.)

(Dopis.)

Slovensko novinarstvo stoji na jako nizki stopnji. To je posebno pokazalo ob priliki zadnjega Radičevega shoda, ko se je na vse načine trudilo, da bi zmanjšalo vtis tega velikega zbora, seveda se pri tem ni izbiralo sredstev. Pri nas je vkoreninjeno načelo, da časnikar mora lagati in tega privilegija se premnogi naši časnikarji prav pridno poslužujejo. Pisati laž, to je mnogim glavni zaslužek. Naše gosposke stranke pa se vsled svoje idejne revščine kaj pridno poslužujejo teh ljudi, kako drugače bi moge držati svoje naivne bralce na vajetih? Ko se pri naši gospodi skrivajo pod krinko vere narodnostni in državotvornosti le samoljublje, laž, hinavščina, pa se onstran Kolpe pri nepokvarjenem kmetu oznanja nov evangelij: Vera v Boga i seljačka sloga!

S tem geslom se zbirajo hrvatski kmetje pod hrvatsko zastavo, to geslo je tudi pripeljalo 14. t. m. v Jurovski Brod 7000 kmetov, da poslušajo svojega velikega voditelja in učitelja Stjep. Radića. Tri stvari so, ki jih mora vsak trezni politik dobro preudariti, zakaj te so zelo značilne za našo politiko, ki pa obenem razsvetljujejo propalost in nezrelost politike naših gosposkih strank, posebno pa naše Slov. ljud. stranke.

Bil je krasen dan bližajoče se pomladi. Nedelja, katera kmetška duša se je ne veseli? Vsa narava polje, vinski griči, z belimi zidanica-mi, potočki, vse se veseli s kmetom.

Dotično nedeljo pa se je nedeljsko razpoloženje še povečalo, zakaj prejšnji dan se je raznesel po vsej Belokrajini in Hrvatski glas, prideta med nje kmetška voditelja St. Radić in I. Pucelj. Od vseh stvari ni so začele prihajati množice kmetov, stare žene, mlade »djevojke« v snežnobelih načipkanih krilih, tudi otrok ni manjkalo. Novinarji iz cele države so dospeli semkaj razume se, da ni manjkalo tukaj poročevalca »Slovenca« in »Jutra« (V sramoto vse slovenske pokopane gospode pa bodi povedano, da sta »Jutro« in »Slovenec« najbolj lagala. Medtem, ko je večji srbski časopis, ki ob vsaki priliki napada Radića, poročal o 5000 udeležencih, je poročalo »Jutro«, da jih je bilo nad 1000, »Slovenec« pa nad 2000.)

Shod v Jur. Brodu je jasno pokazal, da je poročanje o propadu Radičeve stranke prosta laž. Sliši sem pogovor dveh starih žensk: »To je Radić mehak človek, taklepo govori!« Tam sem zopet videl zadovoljne obraze hrvatskih delavcev, kako so navdušeno ploskali Radiću, mali otročiči so z živimi očmi dajali duška svoji otroški duši, ki sicer ne razume, ki pa čuti v svoji nedolžnosti, da se bliža čas vseljenja »ponižanih in razžaljenih« Poleg sključenega starca je stmel fant-junak, tam je zopet stmel z detetom v naročju. Z govorniškega odra pa se glasi: »Možje, sme tepsti svoje žene, ki mu je dila otroka!« Ta stavek v zvezi

prejšnjo sliko mnogo pove. Radičev kmetijski pokret je prestopil prago družinskega življenja, on postaja bistven del rodbinskega in s tem narodnega življenja. Radič ni združil hrvatskega naroda samo s kuglicami, on ga je združil tudi duhovno. Vsak pokret pa, ki je prešel v družino, se ne da zlepa uničiti, če pa se najde peklenska sila, ki ga uniči, uniči obenem tudi temeljni kamen narodnega življenja — družino. To si naj zapomni naša pokvarjena gospoda.

Medtem, ko nista mogla niti Korošec niti Pribičević spraviti v ljubljani skupaj 4000 ljudi, jih je kromna vašica zbrala okoli 7000. Politično težišče se prenaša iz mest na vas. Na vasi se razpravlja o programu vlade, o notranjem in zunanjem položaju, skratka: državna po-

litika se dela na vasi, izvršuje se v mestu. To je, kar boli našo gospodo! Od tu sovratstvo do kmet-skih voditeljev.

Tretje, kar jezi našo gospodo, je, da v kolo vstopajo tudi slovenski kmetje, da v bratski ljubezni izvojujejo popolno zmago kmet-ske misli. Nič ne pomagajo brbljarije o veri, slovenstvu, jedinstvu kavarniške ljubljanske gospode. Kadar bo v nevarnosti vera, slovenstvo ali država, bo samo kmet tisti, ki se bo postavil v bran. Čim močnejši in čim bolj združen bo kmet, tem jačja bo tudi vera, tem silnejši bo narod.

Slovenski kmet, spoznati moraš, da si edino sam moreš pomagati in da si izvojuješ zmago le pod geslom:

Vera v Boga in kmečka sloga!

K samozvesti kmet-skega ljudstva.

(Dopis kmet-skega fanta.)

Ko čitamo dnevno časopisje, naj si bo ene ali druge vrste, je navidez vse namenjeno le koristi podeželskega ljudstva. Če pa pogledamo globlje in za kulise, kjer se vse to kuha, vidimo, da brez izjeme od »Domoljuba« do »Domovine« še vedno in povsod izkoriščajo nerazsodnost ljudstva. Koliko zasmehovanja se izliva iz teh časopisov od posameznih gospodov na račun kmeta!

Kako lepo je čitati v »Domoljubu« kaj hočemo katoličanje! Kratek odgovor: Vi hočete, da bi vam ljudstvo politično tlačnilo še vedno po srednjeveškem sistemu. Seveda le kmet-sko ljudstvo! Vsa lepa »Domoljubova« skrb se nanaša le na kmeta, za mestne ljubčke imajo druge predpise. Kakor je razvidno, preveč ji je, ako se kmet-ska dekleta udeležujejo ali obiskujejo gospodinjske tečaje in šole. Ni dovoljeno, da bi smela kmet-ska hči tudi v kuhinji in pri šivanju kaj več znati. Seveda v »Domoljubovih« očeh je to že preveč. Mar je že preveč teh par kmetijskih in gospodinjskih šol? Mar se jih podeželje že preveč oklepa in praveč zna? Kaka podlost! Mesto, da bi spodbujali in učili kmet-sko mladino k napredku in samozvesti, se pa takorekoč norčujete iz nas. Sramota, ali kmet-ske-mu fantu ali dekletu ni dovoljeno drugo kakor gnojne vile in kramp ter zelje in žganci, dasiravno tudi tega ne zametujemo. Ali če kdo ve in zna kaj več, kakor v srednjem veku, mislim, da to še ni sramota. Ko se kmet-sko dete zvali takorekoč kot pišče iz jajca, že mora kakor

pišče brskati in delati kraj svojih roditeljev, torej je že od rane mladosti priučeno trpljenja. Ali temu trpinu še vedno ni treba drugega kakor tovor in bič? Bolje bi bilo, da si svojo mestno razvajeno mladino malo premotrite! Pa le kmet-ska se prerazkošno oblači v očeh ljudi, ki pišejo »Domoljuba« in »Domovino«. Ko smo bili v Ljubljani na ustanovnem shodu SKS, smo bili v narodnih nošah in v očeh »Domoljuba« zopet maškare! Torej kako naj se oblačimo in kaj naj znamo?

Če pa vidiš v letnem času par kmet-skih zletnikov ali romarjev in če pobožna Ženica opravi svoje verske dolžnosti na eni ali drugi božji poti, pa zopet »Domovina« ne ve, kako in koliko bi se norčevala in zasmehovala podeželje.

Vsa ta ljubezen se z bistrim očesom kmalu opazi. Tako pri »Domoljubu«, kakor pri »Domovini« imajo kmeta vedno in povsod pred seboj le kot revnega oslička, ki naj jim udano nosi svoj tovor!

Zato pa kmet, zlasti pa kmet-ska mladina, vzplamti naj naj ti čut samozvesti iz ljubezni do svojega stanu. Izobrazuj se ter obenem krepko odgovarjaj na levo in desno raznim našim zasmehovalcem! Zato nam je potrebna skupna organizacija in zlasti podeželska mladina, tvoje mesto je le v Društvu kmet-skih fantov in deklet. Skupnost in izobrazba nam bosta dala moč, da bomo krepko odbijali vse napade in zasmehovanje teh mestnih koristolovcev, kateri še nikdar in nikoli za nas nič storili niso.

stal trialist. Vlekel je v tem oziru z dr. Šušteršičem pri vseh javnih nastopih za eno vrv. Mogoče, da mu je včasih v pogovoru s kakim prijateljem ušla slovanska duša malo zunaj meje, a javni nastopi kažejo prav do majniške deklaracije, da je trdno računal samo z Avstrijo. Zato je pri vsaki priliki naglašal potrebo ureditve Avstrije v trialističnem smislu. Na shodih je govoril, da ima Avstrija velezdovinski pomen in da je ona sreča za avstrijske narode.

Po aneksiji Bosne in Hercegovine je dr. Krek (Šušteršič pravi, da po njegovi inicijativi in da mu je on začrtal besedilo, stavljal nujni predlog v kranjskem deželnem zboru, ki se je glasil: »Zbor pozdravlja aneksijo v nadeji, da je s tem izvršen prvi korak k združenju vseh južnih Slovanov naše monarhije v državno-pravno samostojen organizem pod žezlom Habsburške dinastije.« Uvajalni govor je dr. Šušteršič končal z besedami: »Če pridejo kaki veliki dogodki — evropska atmosfera je precej napolnjena z elektriko — potem moramo biti pripravljeni; mi moramo takoj vedeti, kakšno stališče zavzamemo vsi kot en moč. V istem smislu je dr. Šušteršič kot načelnik zedinjenega Slovensko-hrvaškega kluba v oktobru l. 1908 izjavil v delegaciji sledeče:

»Z aneksijo Bosne se je pokazala potreba, da se v Avstro-ogrski ustvari tretje samostojno državno telo, sestojče iz jugoslovanskih dežel Avstrije in Ogrske.« »Slovenec« je dodal poročilo tole (10. okt. 1908): »Kar je dr. Šušteršič izjavil v delegaciji, tvori program in cilj vseh rodoljubov na slovanskem jugu, ki v okvirju habsburške monarhije teže za kulturnim in političnim združenjem Jugoslovancov.«

Na velikem slovensko-hrvatskem shodu meseca oktobra 1912 v Ljubljani se je soglasno zahtevalo stopljenje slovensko-hrvatskih krajev v eno kraljestvo, seveda v okvirju Avstrije.

Ko je bučal odmev topov po slovenski domovini in je bilo ukinjeno po vsi državi vsako politično gibanje, je spala tudi trialistična ideja. Probudila se je šele tedaj, l. 1916, ko je cesar Karol nastopil vlado. Rad bi se bil cesar nekoliko približal Slovanom, pa se je bal pretrgati zvezo z Nemci. Ob nastopu vlade je ukazal po hrvatskem banu pozdraviti poslance v saboru. Hrvatsko-srbski zajedničarji so bili s tem pozdravom zadovoljni, poslanci Starčevićeve stranke prava pa hudo užaljeni, ker so pričakovali, da bode cesar na poklone sabora odgovoril vsaj s posebnim reskriptom. Obe stranki sabora sta odgovorili cesarju dne 1. marca 1917 z adresama. Adresa hrvatsko-srbske koalicije, katere očanec je bil Svetozar Pribičević, je poudarjala, da so Hrvatje in Srbi etnično, po krvi in jeziku, en narod, ki ima svoje hrvatsko kraljestvo, da se bo pa ta hrvatski narod vedno skupaj našel z ogrskim narodom v poveljevanje moči avstrijskega prestola. Starčevićeva stranka prava je pa podala 1. marca 1917 (tedaj tri mesece pred dunajsko majniško deklaracijo) v

hrvatskem saboru posebno adresno. V tej adresi se zahteva zedinjenje vseh hrvatskih in slovenskih zemelj v jedno samostojno in neodvisno državno telo pod žezlom habsburško-lorenške hiše, in to na temelju narodnostnega načela in hrvatskega državnega prava. Naštevajo se v adresi tudi zgodovinski momenti iz let 1526, 1712 in 1912, ki govore za to zedinjenje.

Kdor ne pozna razmer, se mu čudno zdi, da je sestavljanje majniške deklaracije dne 29. maja 1917, kakor se razvidi iz »Ilustriranega Slovenca« z dne 14. jun. 1925, stalo toliko truda. Po dolgi debati so šele prišli do tega, kar je bilo že tri mesece poprej povedano v hrvatski adresi, da naj se zahteva zedinjenje na temelju narodnostnega principa in hrvatskega državnega prava. Franc Erjavec, ki je objavil ta skoraj otroški facsimile, trdi, da je nacionalni princip za deklaracijo predlagal dr. Krek. Dne 3. oktobra 1925 je pa v »Narodnem Dnevniku« O. Rybař pojasnil (čudno, da tega pojasnila »Slovenec« ni hotel objaviti), kako se je kovala majniška deklaracija. Dr. Krek v odboru o hrvatskem državnem pravu, o nacionalnem principu in prirodnem pravu sploh ni govoril, ker ni bil član tega odbora. Še-le pred plenarno sejo, pravi Rybař, je dr. Krek rešil vprašanje tako, da je predlagal, naj se sprejme obenem sklicevanje na nacionalni princip in hrvatsko-drjavno pravo. Pozneje je dr. Krek Rybařu izjavil, da on ni za hrvatsko državno pravo, da je to celo škodljivo za integralno realizacijo nacionalnega principa in ob enem nesprejemljivo za srbski del našega naroda. Dr. Krek se je bil sploh razvil v navdušenega Jugoslavana in je imel le pomilovalen smehljaj za dalmatinske pravaše Prodanovega tipa.

To Krekovo tapanje naj nekoliko pojasnimo. Še teden pred majniško deklaracijo je bil dr. Krek v dogovorih s strogo hrvatskimi Frankovci. V teh dogovorih je bil dr. Krek še celo protisrbski, kar tedanji načelnik Frankovcev še danes lahko potrdi. Naenkrat je pa dr. Krek pustil Frankovce in se obrnil do Starčevićancev. »Hrvatska«, glasilo Frankovcev, je iz maščevalnosti, češ, da so Slovenci s Krekom vred slabi zavezniki, prinesla par Slovincem malo prijaznih člankov.

Starčevićeva stranka prava je prej računala samo z Veliko Hrvatsko in staroslavnim hrvatskim državnim pravom. Ali tudi ta stranka je po svojih glavnih zastopnikih prihajala do prepričanja, da se Srbe, ki bivajo v teh deželah, pri snovanju nove države ne more izpuščati. Zato je na njihovem sestanku malo pred majniško deklaracijo z dvema glasovoma večine zmagal predlog: »Naša bodoča država naj se ne imenuje Velika Hrvatska, marveč Jugoslavija, ker bodo v njej zedinjeni vsi trije narodi.« Ta predlog je na sestanku odbora poleg nekega Slovenca toplo podpiral tudi poznejši zagrebški župan dr. Srkulj. S to stranko sta v hotelu »Kod tri sešira« v stik stopila dr. Krek in dr. Korošec.

Tako se je tedaj tačas poslova-

Dr. Krek Jugosloven.

(Konec.)

Dr. Krek je bil velik um, toda jako buren mož, bil je nemiren genij, ki plapolal semtertja. Čuti se pri njem pomanjkanje jasnosti tako v znanstvenih delih, kakor tudi v zasledovanju verskih, socialnih in političnih ciljev. Prav ista nestalnost se kaže tudi v njegovem jugoslovenstvu. Slovan je bil pač z dušo in telom in rusofil že z mladimi nog, kakor je bil ta šport takrat

običajen pri dijakih Seljske doline. Zato mu je vedno po glavi letal »ruskij flot«.

Za politično samostojnost Jugoslovancov dr. Krek ni mogel najti prave forme. Je bilo pač tačas res težko za to iskati drugačno obliko, kakor v okvirju Avstrije. Sprejeto je bilo to od vseh slovenskih strank kot edino izvedljiv ideal za narodno edinstvo. Dr. Krek je po-

nil ne le dr. Šušteršič (kakor je pisal Krek pl. Šukleju), ampak tudi dr. Krek sam, in deklaracija je postala, kakor trdi Šuklje v »Času«, »ona mojsterska poteza Veleslovana Kreka, ki je in ostane eno najimenitnejših dejstev v zgodovini jugoslovanskega osvobođenja.«

Nekaj mesecev je potem Krek z velikim navdušenjem širil po slovenskih in hrvaških brdih in dolinah idejo o osvobođenju, ki se bliža

na podlagi manjšinske deklaracije. Samo v selški župniji je deklaracijo podpisalo nad 2000 deklet in žena v sladki nadi, da bo kmalu vojne konec in da pride zemeljski raj. A prišlo je razočaranje. Krekovo navdušenje je tako upijalo njegove pristaše, da so ob ujedinjenju popolnoma pozabili na slovenske težnje in nam tako ustvarili sedanji položaj. •

Sorski.

Kako spoštujejo eseslarji osmo božjo zapoved,

dokazuje sledeča

izjava:

Z ozirom na nesramno natolcevanje poslanca g. Žebota, da smo podpisani bili brez naše vednosti izvoljeni v krajevni odbor ZSKL v Bresternici, izjavljamo podpisani v svojem imenu tov. Brudermann in Vračko, da je trditev g. poslance Žebota navadna izmišljotina. Mi smo in ostanemo zvesti pristaši kmečko-delavske politike pod vodstvom Stjepana Radića ter hočemo z vsemi silami delati za procvit ZSKL. Tudi pobijamo nesramno neresnico, da zbiramo za ljudski

sklad SLS. Res pa je, da zbiramo za pogrebni sklad Eseles-družbe, ki stoji po našem prepričanju vsled nesposobnosti pred konkurzom. Nesramna laž je, da so naši mariborski prijatelji plačevali komu za pijačo, da bi jih kdo poslušal.

V boj za Staro pravdo Matije Gubca — katero nam bo izvojeval naš voditelj Štefan Radić!

To izjavo dajemo pred 12 pričami!

Bresternica - Kamnica, 28. februarja 1926.

Anton Rovnjak in tovariši.

Razne politične vesti.

Občinske volitve v Trbovljah. V nedeljo so se vršile po dolgem času občinske volitve, ki so za nas jako častno izpadle. Bilo je sedem kandidatnih list. Dobili so: Združena delavska lista (socijalisti) 760 glasov, SLS 355 glasov, komunisti 472 glasov, bernotoveci 221 glasov, sam. demokrati 296 glasov, radikalni 77 glasov, Kmetško-delavska gospodarska lista 627 glasov. Zadnjo listo so podprli naši možje, ki so na njej tudi kandidirali. Dobili so 627 glasov in postali druga najmočnejša stranka v občini. Kmet in delavec skupaj — tudi to spoznanje bo prodrlo in takrat bomo tudi v Trbovljah — prvi mi!

Zopet ne bo nič. Komaj je v Beogradu izbruhnil spor v radikalni stranki, so že začeli širiti eseslarski in žerjavovski listi vesti, da bo sedanja vlada padla in da pride na krmilo nova vlada. Z besedo »nova vlada« pa so hoteli reči eni in drugi, da bo nastopil nov sistem in ne da bo prišlo le do malenkostnih osebnih izprememb. Tako so pa pisali zato, da bi v obupana srca svojih pristašev vlili novega poguma, češ, le še nekoliko počakajte, pa bomo zopet mi na vladi, in potem bo zopet vse šlo po naši volji! Toda eni in drugi gospodje so se temeljito zmotili. Danes se lahko zgodi v Beogradu karkoli hoče, samo to se ne bo zgodilo, da bi prišel na vlado še dr. Korošec in pa dr. Žerjav! Eden in drugi lahko brusi svoje pete okoli vseh Srbov in Hrvatov, da bi se jih usmili, pa bo vse zastonj! Za eseslarje in za samostojne demokrate v vladi ni več prostora, ker Hrvati ne marajo niti za ene niti za druge. Brez Hrvatov ali celo proti Hrvatom pa se v naši dr-

žavi ne da več vladati. To je enkrat bilo, po ne bo nikdar več! To naj si dobro zapomniti i dr. Žerjav i dr. Korošec! Je škoda za podplate!

Stranka, ki je za vse. V Žerjavovi »Domovini« sem bral sledeči članek: »Mi kmetje, delavci in obrtniki moramo pristopiti k tisti stranki, ki je za vse, in to je samostojno - demokratska stranka (SDS).« — »Domovina« res ne laže; SDS je res stranka za vse, namreč za vse — zanič! Zanič za kmeta, zanič za obrtnika, zanič za delavca, torej zanič za vse.

Nekateri učitelji na Štajerskem še ne dajo miru in se demonstrativno udeležujejo kot politični eksponenti SDS tudi naših shodov. Sedanji prosvetni minister in naša stranka hoče hoče šolo depolitizirati in šolo vrniti pouku in vzgoji. Zlasti na Štajerskem je med učiteljstvom precej političnih petelinov, ki nagajajo. Nalašč se puste voliti v razne politične odbore SDS kot predsedniki ali odborniki in se o sedanjem prosvetnem ministru celo zaničljivo izražajo. Udeležujejo se tudi naših shodov v spremstvu orjunašev in hočejo delati zgago. Seveda se more gediti vse to, ker se čutijo varne in ker prosvetni inspektor v Mariboru tega ne vidi ali pa noče videti. Manjka prave roke. Toda naše potrpežljivosti je konec. Prosimo naše somišljenike, da podobne slučaje sporoče našemu tajništvu (Maribor, Narodni dom), ker je treba energično napraviti red.

»O dobrih in slabih duhovnikih«. Pod tem naslovom je objavil tov. A. Prepeluh septembra meseca lanskega leta v našem listu krasen članek, ki so ga odobraval zlasti vsi pošteni duhovniki na deželi. To-

da prišel je tajnik naše ljube SLS g. kaplan Gabrovšek in je rekel, da se čuti užaljenega ter je pred sodiščem tožil tov. Prepeluha zaradi žaljenja časti. Storil je to brez potrebe in zato je pravdo izgubil. Sodišče je reklo, da se resničnosti besed, ki so bile napisane v tem članku z ozirom na nauk krščanske vere ne more oporekati! To pa je gospodo okoli SLS hudo pogrelo in ne more pozabiti na to polomijo! Sedaj je vložil pa tožbo proti tov. A. Prepeluhu kolega kaplana Gabrovška še g. kaplan Zabret, urednik »Domoljuba«. Sedaj pravi tudi ta, da je razžaljen in zahteva, da se zaradi tega članka o dobrih in slabih duhovnikih Prepeluha vtakne v arest. On pravi, g. Zabret namreč, da je užaljen. Znano je, da je »Domoljub« eden najbolj lažljivih in obrekovalnih listov v Sloveniji. Ta list, ki trdi, da je »katoliški«, ne spoštuje niti resolucij katoliških shodov, po katerih katoliški listi ne smejo pisati neresnice, če pa jih napišejo v zmoti, jih morajo pa popraviti. »Domoljub« in pobožni »Slovenec« tega doslej nista delala. Zato pa tudi nista katoliška lista, ker se prav nič ne razločujeta od liberalnih brezverskih listov. Naj gospodje pometajo najprej pred svojim pragom! O izidu te nove tožbe bomo seve poročali.

Zanimiv političen sestanek se je vršil v Ljubljani preteklo sredo. V Ljubljano sta prišla takrat minister za narodno zdravje dr. Slavko Miletić in bivši minister za pravosodje dr. Ninko Perić, oba člana radikalne stranke, ter še en radikalni poslanec. Istega dne pa je prišlo v Ljubljano tudi lepo število slovenskih duhovnikov iz mariborske in ljubljanske škofije. Gospodje so imeli v sredo od 10. dopoldne do 5. ure popoldne važno posvetovanje, kateremu je prisostvoval tudi vodja slovenskih radikalov dr. Niko Zupanić in čegar cilj je bil, da bi pristopili navzoči gospodje duhovniki v srbsko radikalno stranko. Kolikor smo mi poučeni, do končnoveljavnega sporazuma še ni prišlo. Važno pa je sledeče. Navzočnost lepega števila gg. duhovnikov, ki so zastopali skoro še enkrat toliko svojih tovarišev, je dokaz, da ne stoji več vsa slovenska duhovščina v taboru SLS in da se nočejo gospodje več brezpogojno pokoriti dr. Korošcu, ker uvidevajo, kako pogubna in za slovenski narod naravnost škodljiva je politika, ki jo uganja vodstvo SLS. Konferenca dokazuje dalje, da ni res, da bi moral biti vsak katoliški kristjan v Sloveniji politično organiziran ravno v stranki dr. Korošca. Kajti gg. duhovniki, ki so se udeležili zborovanja pri »Slonu« v sredo, so najmanj tako dobri katoliki in duhovniki, kakor so politični priganjači SLS in do danes niti škofje, niti papež sam, še niso čutili potrebe, da bi koga izmed omenjenih gg. duhovnikov prekleli ali mu mašo vzeli ali iz Cerkve izobčili. Tretjič pa je važno, da so na omenjenem zborovanju gg. duhovniki vpričo radikalnega ministra kar najostreje obsodili politiko SLS in brezobzirno razkrili vse napake, ki jih je zagrešila SLS politično in gospodarsko. To so storili

deloma gg. duhovniki sami, da ma pa so izvajanja drugih godov odobrili, tako da bo dr. Korošcu jako težko prikrivati v gradu radikalom pravi položaj svoje stranke. Po tem sestanku Korošcu ne bo preostalo drugo, kakor da bo moral tudi v Beogradu svojo pravo barvo na dan, ker njegove dvoličnosti moralo biti nesc. To pa za dr. Korošca že v pomeni, ker so vsled odkritih poštenih besed gg. duhovnikov njegovi poizkusi, da zleze v padli za dolgo časa v vodo. Tudi pomen sestanka med radikalnimi slovenskimi duhovniki pred sredo pri »Slonu« v Ljubljani dobro bo, če si to dobro zapomnijo naši kmetje in delavci, da eseslarji ne bodo mogli farčesati, da ni bilo nič. Značilno pa da o tem sestanku »Slovenec« »Domoljub« ne omenjata niti sede! Tudi to dokazuje resničnost listov, ki jih priporoča ljubljanski škof, ker ga njegova oca ne poučuje točno o razme kakršne so.

Obup v vrstah SLS. Med pri SLS na deželi in v mestih se je čela razvijati skrajna nezadovolnost s politiko dr. Korošca in stva njegove stranke. Dokler je dr. Korošec na vladi, so njegovi agitatorji in zaupniki ljudi v tolažili, naj ne obupajo, ker bo Korošec vse prav naredil, ko zopet do vlade. Tako se je velik del eseslarske inteligence in eseslarskega uradništva, karado dobilo dobre ali pa bo službe ali kakke druge ugodnosti in ravno tako so se tolažili kmeti in kmečki župani, ki so pričakovali, da jim bo Korošec izposlal kakšen vodnjak ali kakšno poro za šolo ali katerokoli drugo ugodnost. Korošec pa si je s nesrečno politiko vsa pota, ki dijo v vlado, temeljito zaprl, in nes revež sam ne ve in ne zna naprej in ne nazaj. Kolikor pa morajo njegovi ljudje čakati kdaj se bo izkazala njegova vsemogočnost, a ne pričakajo pa tolika večja nestrpnost se jih va in toliko bolj pada vera v in veljavo njegove besede. Ljudje postajajo nezadovoljni, jezni, ogorčeni in prijemajo jih že dr. Eselesarska inteligenca hodi v povešenih glav in kar nobena sediti ne gre več iz ust, kar pa kolonejo in se pridružajo nadjo lahkovernostjo, češ, zakaj naslediti, zakaj smo verjeli? V zaupanje v Koroščevo mogočvedno bolj pada in izgubljenega upanja ne morejo vrniti ljudem vsakdanje »Slovenčeve« in »moljubove« obljube in tolažbe, da bo sedanja vlada kmalu padla, in kar bi prišel na površje zopet Korošec. Padec vlade napoved »Slovenec« iz Beograda že polpa ga še ni, pa tudi če bi sedanja vlada padla, je danes že čisto tovo, da dr. Korošec v nobeni vladi ne bo več sedel! Tako temeljito je zavozil s svojo brezglavostjo, pa Korošec ni v vladi, ne more polniti niti ene svoje dane obljube. Tak je resničen in dejanski položaj in zato je vsak za SLS odglas pri volitvah vržen v vodo! Resničnost naše trditve dokazuje

Shodi in razne prireditve.

Kamnik. Seja okrajnega odbora ZSKL bo v nedeljo dne 11. aprila ob pol 10. uri dopoldne pri tov. Cerarju. Udeleži se tudi delegat iz Ljubljane. Fr. Kristan, predsednik.

Ribno. Občni zbor krajevne organizacije ZSKL, ki se je vršil preteklo nedeljo v prostorih g. Ferjana, je zelo lepo vspel. Polni zborovalni prostor je dokazal, kako prodira kmetska misel na Gorenjskem in kako osvaja čimdalje bolj naše kmetsko ljudstvo. Prišli so tudi pristaši Kmetске Zveze, ki so po naročilih naših tovarišev uvideli vso pogubonosno politiko vodstva SLS. Vsi so bili enega mišljenja, ena stranka in to slovenska kmetska stranka. Zboru je predsedoval tov. župan Kurndej, poročala sta pa tov. Mravlje in Ažman o političnem in gospodarskem položaju. Splošno ogorčenje je vladalo proti demokratom in demokratičnim uradnikom, ki še danes zavlačujejo reševanje aktov, tikajočih se kmetijskih stvari. Po poročilih je bil izvoljen tale odbor krajevne organizacije: V. Kurndej, župan, predsednik, Ivan Valant, Ribno, 26, tajnik, Janes Kosel, Ribno, Smole Franc, Koritno, Franc Kosel, Bodešče, Janez Arh, Bodešče, Janez Mulej, Blejsko selo in Anton Zupančič, Blejsko selo, odborniki.

V Cerknici in Zerovnici so se vršili na praznik Marijnega oznanenja sestanki naše stranke.

Pišče. V nedeljo 21. marca se je vršil tu javen shod, ki je bil zelo dobro obiskan, saj je prišlo na shod približno 200 ljudi, med njimi tudi domači g. župnik. Privedel je s seboj tri razgrajče, ki naj bi naš shod razbili. Shod je otvoril in v temperamentnem govoru pozdravil tov. Globovšek. Štiri korake pred njega so se postavili omenjeni trije eseslarji, ki so ga bili »na korajž« malo preveč pili. Med govorom tov. Glogovškega je bilo vse mirno, dokler ni omenil SLS. Tu ja pa začel delati nemir eden od omenjenih eseslarjev. Tedaj pa se v dvorani dvigne en sam glas kakor grom in nasprotniki so utihnili. V nadaljevanju svojega govora je Glogovšek zopet omenjal zavoženo politiko dr. Korošca. Zopet so omenjeni trije eseslarji, pa tudi g. župnik postali nervozni, zlasti eden izmed njih je razgrajal. Tedaj pa so poslušalci izgubili potrpežljivost, močje so ga prišli in nesli skozi 15-metrov dolgo dvorano na sveži zrak. Na to je nastopil kot govornik tov. poslanec A. Kelemina, ki je kot vedno, mirno in lepo začel svoj govor. Zopet ga je motil g. župnik in eden izmed ostale dvojice. Nastala je zopet burja. G. župnik in dva »njegova« so napadli tov. Kelemino na najbolj drzen način in so očitali naši stranki grde in neresnične stvari. Nič ni pomagalo, zopet so naši močje »reducirali« še ostala dva pobesneta eseslarja ter jih vrgli na plano. Za las je manjkalo in samo taktnosti naših moč se je zahvaliti, da se ni isto-pripetilo tudi g. župniku. Shod se je nato končal v največjem redu in ob glasnem odobravanju ter življajo klicih. Tov. Kelemina je ostal do

devete večerne ure s tov. Glogovškom med našimi dobrimi piševskimi somišljeniki, ki so pokazali slogo in voljo boriti se za našo kmetsko-delavsko misel vse dotlej; dokler ne zmaga. Ta shod je zopet dokazal, da more mešanje duhovnika v politične zadeve, kadar zastopa le svoje stanovske interese, duhovniku samo škodovati na ugledu kot dušnemu pastirju. G. župniku pa kličemo: Na svidenje!

Pri sv. Juriju ob juž. žel. in na Grobelnem sta se vršila v nedeljo 28. marca javna shoda, ki sta bila lepo obiskana. Politično poročilo je podal tov. Lipovšek, iz katerega smo spoznali, da je edina prava pot, ki vodi iz neznosnega gospodarskega položaja v Sloveniji ta, da podpremo Radićevo politiko in da kdor je proti Radiću je proti izvedbi izenačenja davkov. Zborovanje pri sv. Juriju je vodil tov. Urleb in na Grobelnem tov. Žnidarič. Politične debate so se udeležili tudi tov. Stoklas, Urleb Žnidarič in drugi in v svojih govorih pokazali globoko razumevanje pomena kmetskega gibanja. Ustanovila se je tudi krajevna organizacija ZSKL in prijavilo več novih naročnikov za »Kmetški list«.

Vitanje. Dne 25. marca 1926 se vršil tu shod ZSKL. Shod je vodil tov. Cikulnik in dal besedo tov. Švikaršiču. Govornik je razložil v kratkih potezah političen in gospodarski položaj ter okreal SLS in SDS. Narod obsoja politiko JDS in SLS ter se je izrekel za kmetsko in delavsko politiko in dal našemu voditelju popolno zaupanje. Vsi želijo, da bi že prišel g. Radić v Celje in Zalec. Obljubili so, da gredo vsi na shod! Prišla sta tudi dva učitelja nasprotnih strank, ki sta morala osramočena zapustiti dvorano. Že par dni poprej se je slišalo, da hočejo demokrati napasti shod in neki učitelj je povpraševal g. Teppeja, jeli ima govornik dovoljenje za zborovanje. Mi pa pravimo: »Uradnik naj ostane uradnik, učitelj pa učitelj! Uradnik naj se briga za pravilno postopanje pri uradih, učitelj pa naj vzgaja deco v krščanskem duhu.« To je geslo Radićevo! Tako delajte, pa bo za vse dobro!

Zibika. V nedeljo se je vršil pri nas javen shod kmečke stranke, poročali so o političnem položaju tov. M. Debelak, Taborne in Oto-repec. Bil je to pri nas prvi shod naše stranke v tem kraju in je vladalo za istega veliko zanimanje. — Udeležba velika — od nasprotnikov ne sluha. Po shodu se je vršil občni zbor krajevne organizacije, ki si je izvolil sledeči odbor: preds. tov. Rok Tajnšek, podpreds. Martin Žolgar, tajnik Vinko Verk, blagajnik Johan Strašek, odborniki pa: Jožef Žaberl, Janez Stipčič, Štefan Hrenkl, Jakob Čebular in Jurij Čoklič.

Pristova. V nedeljo popoldne so imeli naši pristaši razgovor v gostilni pri Vehovarju. Sklenjeno je, da se vrši v kratkem javen shod na prostem. Čas in kraj še javimo pravočasno.

Mala Nedelja. Tukajšnji dijaki prirede na velikonočni ponedeljek v društvenem domu »popoldan smeja«. Na sporedu so burke, šaljivi prizori, kupleti itd. Pride svetovnoznani zobozdravnik iz Amerike. Pričetek točno ob 3. uri. — Vse prijatelje prijetnega razvedrila od blizu in daleč vabimo k prav obilni udeležbi.

Dopisi.

Kranjsko.

Sv. Križ pri Kostanjevici. V soboto 20. t. m. je bila pokopana vdova Ana Pisansky. Še predvečer njene smrti je bila čila in zdrava; zadela jo je srčna kap. Bila je posestnica ter mati več otrok, katere je vse vzgojila v narodnem in naprednem duhu. Ker je bila blagega srca, je bila po celi občini spoštovana in priljubljena, kar je dokazal za naše razmere jako lep pogreb. Sočustvujemo s preostalimi in jim izrekamo najsrčnejše sozlagje. Njej pa kličemo: Lahka Ti bo di domača zemlja, dobra mati in nam poštena in miroljubna sosed! — Sosed.

Z Izanskega. Tudi na Izanskem se kmetje brigamo za politiko. Čitamo radi časopisje, seveda le tednike. Pravo kmečko glasilo »Kmečki list« se pridno razširja. »Domovine« tudi ne manjka, saj je menda najcenejši list na svetu, ker je, bogve po čigavi milosti, zastoj! Pa tudi »Domoljuba« si dobimo od naših »Domoljubarjev«, bodisi v zameno za »Kmečki list« ali pa na kak drug način, ker pregovor pravi: Da se resnica spozna, je treba slišati oba zvona. Pred kratkim je pa slučajno nam prišlo v roke »Jutro« št. 46, v katerem piše znani pisatelj pod naslovom: »Zanimiv list iz izanske zgodovine«. Pisatelj opisuje zgodovino o vstanku Izancev dne 21. marca 1848 na grajščino. Največ pisave je posvetil svojemu dedu, takratnemu grajščinskemu logarju. In prav ima! Saj je navadno in lepo, da se o mrtvem pišejo le vrline in junaštvo, slabosti se pa opuščajo. Prav pa nima, ker naše pradede, ki so že vsi pod zeleno rušo, predstavljajo kot največje divjake in surovosti v globoki Afriki. Kdor prečita ta spis, pa ni o dogodku zgodovinsko poučen, si bo mislil, da so Izanci l. 1848. napadli grajščino kot tatovi vsled podivjanosti in surovosti. Pisatelj ne pove, da je bil to boj za prostost in svobodo kmetov. Mi smo čez stokrat slišali iz ust naših pradedov, da ni bilo nikjer na Kranjskem toliko tiranstva kot pri nas. Od grajščinskih biričev so bili na tlaki včasih tepe ni do krvi. Žito je včasih na njivi gnilo v slučaju deževja, ker ga niso smeli spraviti pod streho, dokler niso grajščinski odvzeli desetine. Pri tem lahko vsak spozna, da je jeza kmeta upravičeno priklopela do vrha. Kadar je pa posoda prepolna, takrat skipi in to je moralo priti. Pisatelj pravi: Nikjer na Kranjskem ni bilo toliko lovskih in gozdnih tatov, toliko pretepanja in surovosti, kakor na Igu. Da se je kak zajec ali srnjak ujel v kmeč-

danost in dokazala jo bo tudi bo-
ločnost.

Demagogija. V dobi, ko so srb-
ski vojaki bili na Koroškem (za ča-
sa nesrečnega plebiscita), se je zgo-
dilo, da je moral dr. Korošec v opo-
zicijo in kot opozicionalec je gla-
soval proti proračunu (oziroma pro-
ti dvanajstini). To je takrat Srbe
silno razburilo in kar vsi so rekli:
»Tako, naši ljudje stoje na Koro-
škem, Korošec pa glasuje, naj ne
dobe vsak dan svojega kruha in
mesa!« Popolnoma tako se obnaša
današnja opozicija z dr. Korošcem
in dr. Žerjavom vred. Eni kot dru-
gi zahtevajo v svojih govorih v par-
lamentu, naj se zidajo v Sloveniji
ole, bolnice, naj se grade ceste in
železnice. Tako govori ta gospoda
v Beogradu. Doma pa vpije prav
po čičevsko proti davkom. Kakor,
da bi gospodje ne vedeli, da je tre-
ba za naprave, ki jih zahtevajo, tu-
di potrebni denar spraviti skupaj!
To je vrhunec umazane demagogi-
je. Kdor noče nič dati, tudi ne mo-
re nič zahtevati, kdor pa zahteva,
mora tudi dati, ker iz nič ni nič!

Eseslarji so v največji zadregi.
Proračun je v finančnem odboru
že obdelan in prinaša velike ugod-
nosti davkoplačevalcem. Zakon za
izenačenje davkov pride kmalu
pred skupščino. Zakon o obrtni
banki je že v razpravi. Istotako je
pripravljen zakon o centralni upra-
vi. Dela se tudi na raznih drugih
načrtih, ki ne bodo na korist go-
spode, nego na korist ljudstva. Vse
to delo seveda med ljudstvom dobi-
va Radićevo stranki vedno več pri-
stašev, v Sloveniji v prvi vrsti na
kodo skrahiranih eseslarjev. To
slednji dobro vidijo, radi tega so v
največji zadregi. V tej svoji zadre-
gi za svojo obrambo nimajo druge-
ga sredstva, kot laž. V »Slovincu«
in »Domoljubu« kar mrgoli samih
laži. N. pr. davki bodo odslej večji,
kakor so bili doslej. Ta laž ima po-
sebno kratke noge. Že tekom letoš-
njega leta bodo vsi davkoplačevalci
spoznali, da esesarska trditev o
povečanju davkov ni resnična, ne-
go čisto navadna esesarska laž.
Druga taka debela je, da tov. Pu-
celj v finančnem odboru kar molči.
Resnica pa je, da imajo člani fi-
nančnega odbora, ki pripadajo
strankam vladne večine, in med te
spada tudi tov. Pucelj, vedno po-
sebej posvetovanja, na katerih skle-
nejo, kaki predlogi se bodo na se-
jah sprejeli. Na vseh teh predkon-
ferencah je tov. Pucelj po prizna-
nju vseh članov vedno z največjo
vnemo in z velikim uspehom zago-
varjal koristi svojih volilcev ter mu
potem na sejah finančnega odbora
ni bilo treba prazno slamo mlatiti,
kakor sta to redno delala eseslar-
ska poslanca Pušenjak in Kulovec.
Vse, kar smo dosegli, smo prejeli
izključno po zaslugi tov. Pucelja, ki
je za marsikatero dobro stvar raz-
umel pridobiti tovariše iz Radićeve
stranke in z njihovo pomočjo tudi
radikale. In uspehi tega se vidi, da
je vpitje esesarskih časopisov o
povečanju davkov in o Puceljevi ne-
delavnosti navadna laž. Sicer pa so
slednjo laž spoznali tudi že prešte-
vilni doslej esesarski pristaši, ki
se z raznimi prošnjami obračajo ne
na nesposobne in brezvplivne eses-
arske poslance, nego na Pucelja.

kem, zelniku, ni dvoma, saj so črtili kmetje tudi zverino, katere je takrat še bilo v izobilju. Naši pradedje so imeli izrek: »Kar nam ne vzame grajščina, bo nam požrla zverino.« Kar se pa tiče gozdne tatvine pove Franc Jakličeva povest »V grajščinskem jarmu«. Kar se tiče preteptstva in surovosti, svetujemo pisatelju, naj pregleda arhiv deželnega sodišča iz minulih časov, preišče naj večje zločine, to je roparske umore, pa bo videl, da Izanci nismo med prvimi. Če je par kmetov pijanih obležalo pri gradu, se jih še ne sme smatrati za divjake, saj so tudi izobraženi oficirji prišli v ročce, ko so se za bežečimi sovražniki odpirale vinske kleti. Dopisun predstavlja, da je bilo razbito vse pohištvo, okna in drugo. Naši pradedje so nam pa pravili, da so bile le delne poškodbe; največ se je šlo za uničenje urbarjev in zemljiških knjig. Seveda, da se ni gledalo na druge predmete, je umevno; v takem slučaju se ne gleda, ko je kmet dajal duška svoji upravičeni jezi. Tako je bila cela stvar, ne pa, kakor jo opisujejo ljudje, ki za nas kmete nimajo srca. — Izanski kmet.

Gorje pri Bledu. Dopis »nekega učitelja« o našem shodu dne 21. februarja t. l. v »Jutru« z dne 26. marca smo brali. Tisti »neki učitelj« naj to naše potrdilo vzame na znanje.

Prežganje. Z šolo nismo zadovoljni. Pred pustom so otroci ob sobotak mesto ob treh, šli že popoldne ob dveh domov, a en pondeljek so otroci bili brez pouka do 11. ure. Župan je zagrizen eseslar, je nadzornik kraj. šol. sveta, pa noče nič ukreniti, da se red napravi. Morda ima strah pred demokrati radi županskega stolca. Prosimo šolsko oblast naj napravi red in učitelja prestavi. Menimo, da je g. učitelj plačan za učenje, ne pa za druge stvari.

Sv. Križ pri Kostanjevici. »Domoljub« št. 12 nekaj popravlja svoj dopis iz štev. 10, a to je samo pesek v oči. Zakaj pa ne pove ljudem resnice o dobrem in pametnem gospodarstvu na občini? Da malo posvetimo v to reč, bodi povedano: Preostanek iz l. 1924. je manjši, kakor ga »Domoljub« navaja. In da se l. 1925. v občini ni pametno gospodarilo, je dokazano s tem, ker se je od ostanka iz l. 1924. tudi nekaj porabilo, dasi so se občinske doklade za l. 1925. znatno zvišale. Po naši kmečki pameti pa ne gospodariti tisti umno, kdor ves dohodek, celega leta in še rezerve prejšnjega leta, porabi. Mi se po časopisih ne oglašamo radi, temveč bijemo boj tiho in vztrajno — a bili smo primorani se oglasiti, da ljudje slišijo še drugo stran zvona. Slabo gospodarstvo v občini so tudi naši občinski odborniki obsodili s tem, da so že dvakrat demonstrativno zapustili občinsko sejo in jo tako onemogočili. Da pa vseeno sklepate, je to proti zakonu in tem potom opominjamo g. velikega župana, da tem nerednostim in samovoljnostim tukajšnjega županstva napravi konec in red. — Občan.

Vesele velikonočne praznike želi svojim čitateljem — Uredništvo in uprava »Kmetkega lista«.

Štajersko.

Postajališče Hajdina pri Ptuj. Ledeno mrzel veter brije od severa, premrazujoč do kosti vsakogar, kateri je primoran na postajališču Hajdina pri Ptuj čakati na vlak. Noč je temna, nobene zvezdice na nebu, temno kod v kozjem rogu je pa tudi v hajdinski »čakalnici«. Slabo oblečeno dekletce, ki ga mati pelje na operacijo k zdravniku, se jokajoč privija k svoji mami, ker ga zebe, a mami je sama borno oblečena in mu ne more pomagati! Bolehna starejša ženica, namenjena v Maribor, bolešno pokašljuje, kajti preoster veter ji zapira sapo. — Iz stranišča se čujejo moški glasovi. Na vprašanje, k čemu čakajo možje na stranišču, mi odgovore: »Tukaj smo vsaj malo bolj za vetrom, kot pa v čakalnici! — Neki gospod dirja kot obseden po peronu sem in tja, da se mu ne ustavi kri v žilah. Še je pol »mrzle ure« časa do vlaka. Vsak si misli, ali bom vzdržal do tedaj? In to mučenje večji del revnih in tudi bolehnih ljudi se ponavlja že — četrto zimo. Osobito letošnjo zimo, ki je bila nenavadno ostra, so se odigrali na hajdinskem postajališču naravnost ganljivi prizori! Kdor je to videl in čigar srce še ni popolnoma zakrknjeno in ako čuti še vsaj trohico usmiljenja do revnejših ljudi, tega je ganilo to gorje do solz. Ali si ne nakoplje marsikateri ob taki priliki kal bolezni, ki ga spravi končno v prera- ni grob? Revni Haložani pridejo do 20 km daleč peš in v slabi obleki na Hajdino, kjer morajo zmrzovati v temi, na mrzlih betonskih tleh in v proti vetru obrnjeni odprti »čakalnici«, ki je bolj podobna baraki, kamor se v poletnem času zatekajo svinje pred dežjem, ne pa čakalnici za — ljudi. Vsako večje mesto ima desetkrat boljše urejena svoja stranišča, kakor je postajališče Hajdina. To ni postajališče ozir. čakalnica, tem več temnica in zmrzovalnica, kjer si lahko brezplačno naležeš prehlad, pljučnico, revmatizem, itd. Ali se da temu nedostatku odpomoči? Seveda se bi dalo! Denar je že tukaj; nekaj da hajdinska občina, a lepo svotico se že zbrali v ta namen premraženi potniki, ki tukaj vstopajo in to bi popolnoma zadostovalo! — I za Boga, zakaj se pa potem ne uredi ta bajta? Po naših informacijah leže načrti že eno leto v Ljubljani in ni še do danes nobene rešitve! Ali naj zopet čakamo na prihodnjo zimo? Mi ne maramo dalje zmrzovati, zategadelj kličemo drž. železnici v Ljubljani »Ven z rešitvijo, načrt je že dovolj dolgo ležal v topli pisarni!« — S—s.

Selnica ob Dravi. Prejšnji teden je bila kolavdacija (odobrenje) falske elektrarne. Poročila v listih je treba toliko popraviti, da se občina Sv. Lovrenc ni protivila napravi mosta čez Dravo, pač pa so bili protivni neki gosposki ljudje, ki so se bali, da bomo kmetje potem kar sami spravljali čez most na šentlovenško postajo les in ga ne več dajali g. Ditingerju in drugim. Glede splavarstva nam je falska elektrarna tudi napravila veliko škodo. Ni se upoštevalo naših želj, da bi se omogočilo zopet splavarstvo s šajkami, kakor smo jih imeli, pred-

no se je elektrarna gradila. Šajke so male ladje, v katere se je lahko naložilo 4 do 5 vagonov lesa. Prednost šajk je v tem, da se les ne zmoči in se varuje od peska. Tak les je veliko več vreden, kakor oni, ki ga spravljamo po flosih, kjer se les zmoči in pokvari od peska. S šajkami smo šli do Pančeva, Vidina in dalje, s flosi pa ne moremo. Tu nam je elektrarna silno na škodo. Tudi se najbližja vas upravičeno jezi, ker ji elektrarna ni dala razsvetljave. Ravno kmetje iz te vasi imajo največjo škodo, ker gresta čez njihova polja kar dva daljinovoda. Kmetje prejmejo za to strahovito visoko odškodnino od 1 Din 25 par ali pet kron letno od stebra. Ko bi jim elektrarna dala vsaj še razsvetljavo, ako jih že tako oškoduje! In še eno ne smemo pozabiti. Ko se je mestna gospoda zbrala h kolavdaciji, si je pustila jedi in pijačo dovažati z avtomobili iz 20 kilometrov oddaljenega Maribora, dasiravno se pri elektrarni in neposredni okolici nahaja do 10 gostiln. Ampak gospoda, ki živi od naših žuljev, pravi: »Kostet, was kostet, aber fein muss es sein!« In pa od slovenskega gostilničarja ne sme biti! To je tudi zelo važno. — **Kratkomalo:** Mi kmetje iz falske okolice imamo od elektrarne samo škodo, koristi ima pa samo mestna gospoda, ki v elektrarni gospodari. To povemo radi tega, da se bodo znali kmetje v drugih krajih bolj čuvati, kadar se bo pri njih mislilo na zidanje kake elektrarne.

Nekaj od Sv. Barbare v Slov. Gor. V nedeljo 21. marca smo imeli dobro obiskan shod ZSKL na katerem sta nam poročala tov. Lipovšek in Škrabar. Pojasnila sta nam temeljito, kako gre danes kmetu in obrtniku na deželi, kako prenaša težka bremena davkov. Kdo nam je do tega pripomogel? Prijatelji Korošec, Žerjav in Kristan. Kadar pride g. Žebot k Sv. Barbari, pa nam tako lepo pravi, kakor se on »poteguje« za znižanje davkov, carine in dohodnine! Zato mu mi Barbarčani povemo lepo na uho, da nam je prav ljubo, da ga mi nikdar več ne vidimo pri nas, ker on ne zna, kaj so žulji podeželskih ljudi. Seveda kakor povsod se je tudi pri nas oglasilo po poldrugournem govoru tov. Lipovškega nekaj slabo poučenih eseslarskih revic, da bi tudi oni kaj povedali, pa žalibog niso nič znali, zato so si naprosili neko suhljato revče iz Maribora, da bi jim revče pomagalo. Toda pokazalo se je, da ta mariborska eseslarska pomoč nič ne ve! Najlepše se je odlikoval med eseslarski Rihtarov sinček iz Korene. Seveda govoriti ni znal ničesar! Mu ne zamerimo, ker vemo, da ni davkoplačevalec, in torej ne more čutiti kaj je pretežko davčno breme. Drugič se naj ne trudi, kajti mi tako ali tako ostanemo pristaši ZSKL.

Sv. Trojica pri Rog. Slatini. Naša podružnica je dobila dva nova zvona, kar je zasluga našega tov. Žumra, ko je še bil cerkveni ključar. Sedaj imamo dva nova cerkvena ključarja. Namesto, da bi mirno delala za blagor podružnice, sta se tožila za plačilo, ki bi ga morala plačati za hrano kleparju. Stroški so

bili veliki in jih je seveda morala plačati podružnica. Ura v zvoniku čaka rešitve, drugače bo popolnoma zarjavela. Polke na zvoniku tudi čakajo, da pridejo na svoj prostor. Sodnijske in odvetniške stroške naj bi porabila raje za uro in polke. Ker ima naša podružnica zelo dobre dohodke, posebno patron »Sv. Anton«, bi se lahko tudi nekako storilo za njegov altar, da bi boljše izgledal, ne pa da mu bode v krajem odpadel n... Pogledita podružnice v Tržiču in pri Sv. Mohorju, kako lepo izgledajo akoravno imajo tri četrtine manj dohodkov kakor Sv. Trojica.

Rogaška Slatina. Resnici na ljubo bodi povedano, da so za tajniško mesto prosili štirje domačini, ki pa po izjavi zdraviliškega zdravnika niso bili dovoljno kvalificirani. Zato so gospodje našli, da je za tajnika sposoben samo g. Kurbuš nadučitelj v p., ki je znan demokrat. Ako bo zmožen tudi za pisarno tako, kakor je g. Kolterer za blagajno, je prav. Šlo je za to, da dobi to mesto sposoben domačin, glede na to, ali je demokrat in orjunaš ali ne. Za domačine so se postavili gg. Oblak, Perkovič in Spaniček. G. župan je težko bolan, ter že nekaj mesecev ne opravlja županskih poslov. Kljub bolezni pa je povabil g. odbornike na svoj dom, da on predseduje tej seji. Vseh prosilcev je bilo 52. Toda prošnje se niso vse niti prebrale, ker g. Kolterer ni imel toliko potrpljenja, ampak je takoj priporočal sedanjega g. tajnika kot najboljšega. Tudi g. Vidmar je bil proti čitanju vseh prošenj, ker se mu je mudilo na vlak. G. župan je osvojil predlog g. Koltererja in se je takoj glasovalo le o Kurbušu. Izid 3 proti 3. G. župan je odločil za — tujca! Ali je bilo to pravilno? Po našem mnenju izvolitev g. Kurbuša ni bila pravilna. Kršen je bil občinski red ter opozarjamo na odločbo upr. sod. z dne 13. aprila 1901, št. 2922, B 252. Sploh se gode v občini razne reči, tako glede sekanja kostanjev, dovoljenja zgraditi itd. Občina nima že več mesecev župana, ker je bolan. Svetovali bi g. županu, da odloži to mesto za radi bolezni, ker to ovira gospodarsko delo v občini.

Maribor. Pri nas so res žalostne razmere. Po ulicah se sprehajajo celo trupe financarjev, ki imajo na log strog kontrolirati kleti in gostilniške lokale ter za vsako malenkost napraviti prijavo, da se kaznuje ubogega gostilničarja. Vino v sodih pa kontrolirajo na jako nepraktičen in neokusen način. Ko pride financar v klet, potegne iz hlačnega žepa svoj colštih ter zmeri vino v sodih. Mi gostilničarji, pa tudi gosti, ki so to opazili nimamo nobenega apetita do vina, ki se na tak način »meri«. Danes, ko zdravništvo toliko uči v okuženju, naj bi tudi v tej zadevi zavzele oblasti potrebne korake. Merilo, ki se rabi za kontrolo vina, naj bi imel financar v kaki zaprti škatli! V splošnem pa zahtevamo, da se trošarina na vino popolnoma odpravi. Zahvaliti se moramo Radičevim poslancem, da so reducirali 10 odst. financarjev ter želimo, da drugo leto reducirajo še

stalih 90 odstotkov, ker država ne obli na trošarini niti toliko, da zbirajo tako armado financarjev. prosimo g. min. St. Radiča in posl. Jelca, da odpravita nepotrebno kontrolno založnih kleti gostilničarjev - vinogradnikov. Rešite nas »doročite«, ki smo jih prejeli od eselarsarjev in demokratov. — Gostilničar L.

Rogaška Slatina. V nedeljo 21. m. je bil občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Slatini. V preteklem letu je imela prometa 91.707 Din 75 par in čistega dohodka 15.704 Din. Pristopila je k ekonomu kot članica in bode precevala za tukajšnje kmete vse potrebne kmečke potreščine, kakor modro galico, ki je bila lansko leto boljša kakor od Kmetijske družbe in s tem bode tudi veliko pripomogla našemu kmetu. Obejem si je posojilnica tudi naročila Kmetijski list.

Buče. Pri nas smo imeli od 27. februarja do 1. marca misijon, na katerem se je mnogo agitiralo za KLS ter udrihalo po nasprotnem časopisu. Gorje mu, kdor ima Kmetijski list. In vendar je ni več hinavščine, kakor pri naših eselarskih. G. župnik je ustanovil Marijino družbo, isto pohvalil v eselarskem listu in nas povabil naj si pristopimo. Voljni smo to storiti, ako izgine iz naše cerkve politika in ako se tudi v Marijini družbi sami napravi red. Saj veste, kaj se je zgodilo v Boršičevi vinski kleti in za tem na domu pri »zalem«?!

Zg. Sv. Kungota. V nedeljo dne 28. marca se je vršil pri nas občni zbor požarne brambce. Eselarski hoteli uvesti tudi v to institucijo strankarsko politiko in so prišli s predlogom, po katerem bi bil odbor sestavljen od samih eselarskih pod predsedstvom nekega groba, kar pa smo odklonili ter izvolili nov odbor, kateri ima vse pogoje,

da bo res delal bližnjemu v pomoč. Načelnik odbora je naš tov. Senekovič.

Rogaška Slatina. Pri tukajšnjem drž. zdravilišču je nameščen že dolgo let neki delovodja, kateri ne vidi rad tistih delavcev, ki nočejo delati na njegovih njivah in v vinogradu ter niso njegovega političnega mišljenja. Tega človeka moramo poučiti v toliko, da nima pravice spraševati delavce, kje so politično organizirani, ker ne dela tega niti g. ravnatelj, niti gg. uradniki. Delavčeva dolžnost je, da svojo službo vestno opravi, v njegovo mišljenje o javnih zadevah pa se nima nihče pravice vtikati. Omenjeni delovodja pa se rad spodtika nad našo ZSKL in jemlje »na piko« tiste uslužbenke, ki so naši politični pristaši. Temu gospodu delovodji povemo, da bomo ščitili te naše somišljenike, še več, tudi vse druge delavce v toliko, v kolikor se ne bodo pregrešili zoper delodajalca. Leto 1921. je za nami, danes smo v l. 1926! Ako se Vam godi krivica, javite jo g. ravnatelju, druge delavce ščuvati za lastne osebne koristi pa ni niti lepo, niti častno. G. ravnatelja pa prosimo, da uredi letos zadevo glede prtljage. Kruh naj bo za vse delavstvo. Predvsem pa naj se dodeli ta zaslužek najbolj siromašnim, a ne tako kakor je bilo doslej, da se je to dodelilo za celo sezijo eni in isti partiji. Omenjeni delovodja ima že svojo vilo, veliko zemljišča in sploh ni potreben še tega zaslužka. Prepričani smo, da bo ravnatelj to letos popravil.

Iz Slov. Gor. Dragi gosp. urednik, prosim Vas za prostorček, da povem kaj sen zadnjič obeča, gda sen na Andrašovskem placu igra Hrčgovino gostovajšakon. Sta sen raven kak sveča, piska pa lepo, da so me vse dekleline gledale, še celo fajmošter so prišli k meni in me pitali, ker bi jaz bija. Poveda sen ne, pač

pa sen reka ens, evaj, draj in smo vrezali, poskočilo pa je vse, še brž gospod tudi. Hteli pa so me le meti služiti, pravijo, da zdaj v posti tak nede nič gostivanja pa da najč godovna nesme niše igrati. Tega sen le obeča in sen ša z gostivanja naravnost služiti k njim. Priša sen ta ob pol šestindvajsti uri ter sen na peči spa tisto noč, štrment pa sen pogna na spodnji kraj vün, drugi den pa sen ga dja v eno italinko, da sen ravno prazno najša, to je tan kak so farmani tak kleli, pa drugi tudi, ker majo v toti fari grunte so mogli vsi plačati tisto svinjsko pojato. Drugi den pa je tak bila nedela te pa sen ša v cerkev, kak vsaki kristijan more. Tudi sen predgo poslušša, pa so predgali, da je boj greh tisto, kaj na fašenk pleše, kak če bi na Vüzen ora. Lehko si mislite g. urednik in dragi bralci kak je meni gratalo, ki sen ledig muzikant. Pol jezen pol žalosten gren vün nepozabin štrumenta vzeti, pa hajd prta Tuši, da si tan želodec popravim, kar so mi tudi postregli. Zdaj pa hitro marelo pod pazduho in marš naprej. Priden malo pa vidin napisano Rola, ja tui se tui moren zglasti ter si vzamen nekaj cigaret pa gren na Polenšak na misjon. Ša sen hitro v cerkev, pa tudi vrsto sen stopa, da pitam, če je resen boj greh na fašenk igrati ali na Vüzen orati. Pa mi pravijo, da ples in muzika ni tak vejki greh, pač pa zelo vejki, če bi na Vüzen ora. Pač pa je ples greh, če bi si kateri črevle puidoč maza. Zdaj pa sen ne veda kak bi to dela. Hitro mi pride v glavo, da je to najbrž tak, kak sen enkrat vido enega orla in orlico, da sta gobce vkup pritisknola in sta tak delala, kak gda stara golobica mlade krmí. Tam sem oprava, pa gren malo obiskat Laha. Tam je tui dija Majcen in več drugih. Eden me je tak osorno gleda in me pita od kot sen. Pa sen bija tiho. Proti večeri sen sa kre enega in sen tan

osta par dni, ker se tudi kolinoljubi neodpoven. Tja da še bi priša, ker kolinoljub od S. L. S., bi videl kake vemo mi delati, bi gotovo doba tretjo brado. Gda se malo podredin sen ša da le po opravkih. Priden u Botkovče že proti noči sen ta zajša. Prosin virta za kvantir, kaj sen tui di doba. Pri večerji sen že veda, da je naš nasprotnik, pa moreš malo trpeti, če čes na toplen spati. Slov. Gospodarov je meja puno, pa tudi Kmetijskih listov enih par. Tisto je glih šteja, kaj sen bija jaz podpisani. Pa pravi med drugin, da njihovi poslanci nemrejo nič narediti ker jih je premalo. Da bi nebi Radič proč stopa, tega bi vse naredil. Kak to pitan? Če pa pravite da je Pucelj vse kriv, kak pa te on more kaj narediti, ki je san zvoleni od naše stranke. Ja on pa ma dober jezik pa mu tui di boj verjejo tan. Najbrž boljši ugled mu pravim in če bi vsi taki bili, kateri so od kmetškega ljudstva zvoleni, bi nam bilo dosti boljše. Nisma se dale prepirala, ker je prišla gospodinja, pa pravi: »Ti Martin, mogli bi si iti po farbo za pisanke, gnes so babo žagali.« Skoro sen se straša, pa zmislín, da je sredpostna sreda in v tolih vaseh posodih eno žagajo, da imajo farbo za jajca, kosti pa da steze flajštrajo. Drugo jutro grem za cajta dalje. Grem proti Ptuj, da bon v gostilni pri Zamorci prosa za klužbo, bodisi haskneht ali pa bon Zamorca vmuva. Če pa tam nič nede, te pa grem na okrajni zastop in bon mogoče tan doba službo, da bi nos notri notri vtekná v račúne, bi mogoče teško ostalo, kaj bi samo enkrat »enc« špila pri Slavine ali pa na Nar. domu. Kak in kaj bon dosejna, Vam poročam drugič. Spost. gosp. urednik, Želim Vam srečne in vesele velikonočne praznike, kakor tui di vsen tovarišen in cenj. bralcem Kmetškega lista. (Hvala, jaz Vam tui di, Urednik.) Voglednikov Draša s Pužovega grada.

Novice in zabava.

Za naš list. Navdušeni somišljeniki iz škofjeloškega okoliša nam piše: »Dragi bralci in naročniki Kmetškega lista! Prosim Vas, naj vsak naročnik pridobi vsaj enega novega naročnika vsaj za tričetrt leta, da bomo mogli list še izboljšati in povečati! Pri dobri volji lahko vsak dosedanji naročnik dobi še enega novega naročnika! Res je! Zato vedno agitirajte za naš list!

Beričovo. Pretekli teden dne 26. marca je umrla v cvetu mladosti Franciška Simenc, hčerka pos. Ivan Simenca iz Beričevega. Bila je splošno priljubljena ter tudi zvesta članica Društva kmetijskih fantov in deklet. Blag ji spomin! Preostali nam še sožalje!

Umrí je v Stari Loki v visoki starosti 81letni g. Franc Šink, oče g. St. Šinka, priljubljenega notarja v Vel. Laščah in predsednika nadzorstva Kmetškega hranilnega in posojilnega doma v Ljubljani. N. v m. p. Ostalim naše sožalje!

Podpora štajerskim posojilnicam. Na zahtevo tov. Puclja sta bila 23. marca nakazana dva obroka, vsak po 500.000 Din. Od vsakega obroka dobi Zadružna zveza v Celju 303.801'60 Din, Zadružna zveza v Ljubljani pa 196.198'40 Din.

Za osnovne šole v Sloveniji je g. prosvetni minister Štefan Radič nakazal 270.000 Din.

Loterija Zveze društev kmetijskih fantov in deklet je dovoljena. Glavni dobitek so po 40.000, po 20.000 in po 4000 kron. Žrebanje se vrši 1. oktobra 1926 v Ljubljani pod oblastvenim nadzorstvom. Srečke so po 5 Din. Naročajo se pri Zvezi društev kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

Kaj je z vrlimi špeharji? Cenj. tov. urednik! Zadnjič so nas špeharji iz ptujskega polja razveselili z svojim zanimivim dopisom. Sedaj se pa nič več ne oglasijo. Menda ja niso že pri kraju z okusnimi »svinskimi gfrisi«? Tov. urednik, prosimo,

mo, dregnite jih malo, naj zopet kaj zapišejo v »Kmetškem listu« v naše veselje, smeh in zabavo! S—s. (Priatelji špeharji! Prednji prošnji se rad pridružim. Oglasite se zopet! Urednik!)

»Straža«, kaj je tebe treba bilo... V Mariboru se bori s smrtjo eselarska »Straža«. Že so ji bridke urice štete in bode sigurno poginila 1. aprila 1926. Zakaj baš 1. aprila? Ker diši vsa eselarska politika od preobrata sem, pa do danes po — prvem aprilu! — Živela je večidel od neumnosti svojih bralcev ter obrekovanja, laži in častikraje. »Straža« ni nikdar poznala krščanskega usmiljenja do svojega bližnjega, a poštenost ji je bila tuja. Navajena slabe hrane, se ni mogla prilagoditi razmeram novega tiskovnega zakona; zato ji bo slednji dne 1. aprila končnoveljavno zadrnil vrat. Hvala Bogu, da izgine iz površja list, ki je bil madež slovenske žurnalistike.

Tedenski koledar.

Dnevi:

4. aprila: Velika noč.
5. aprila: Velikon. pondeljek.
6. aprila: torek: Sikst.
7. aprila: sredo: Herman.
8. aprila: četrtek: Dionizij.
9. aprila: petek: Mar. M.
10. aprila: sobota: Ecehijel.

Sejmi:

7. aprila: Fram.
8. aprila: Nova Cerkev.

Macedonija. Slov. fantje-vojaki Jožef Merc, Bratovšek Franc in Alojz Flajz, doma od Sv. Vida niže Ptuj in drugi pošiljajo svojim iz Macedonije pozdrave in želijo vesele Veliko noč staršem, bratom, sestram in dekletom, katerim voščijo najlepše pisanke.

Višegrad. Mnogo srčnih pozdravov in vesele velikonočne praznike želimo slovenski fantje iz Višegrada. — Anton Florjančič, Franc

Vidmar, Anton Potokar, Alojzij Jenkovič, Ivan Gerl, Ivan Dreml, Puc Viktor, Marnišek Ivan, Jožef Kasterec, Larišek Vinko.

Izvršitev smrtne obsodbe v Celju. V ponedeljek so v Celju obesili roparskega morilca Josipa Hotka, 31letnega gostilničarja in trgovca iz Marije Gorice na Hrvaškem. Ker je bil v denarnih težavah, je ubil in oropal mesarja in živinskega prekupčevalca Josipa Kraljiča v Dobovi pri Brežicah. Lani junija je Hotko bil obsojen na smrt. Obsodbe niso mogli izvršiti, ker se je zločinec začel delati blaznega. Vendar so zdravniki izjavili, da Hotko ni duševno bolan. V nedeljo so Hotku povedali, da bo v ponedeljek izvršena smrtna obsodba. Obsojeni pri tem ni trenil niti z očesom in zrl nepremično v predsednika sodišča. Baje celi dan in celo noč do usmrtitve ni spregovoril niti besedice. K sebi ni klical niti sorodnikov, niti ni pustil, da bi prišel k njemu duhovnik. V ponedeljek ob pol sedmih se je kažen izvršila. Hotko se je sicer tresel na celem telesu, vendar je sam šel pod vešala. Smrt je nastopila v 8 minutah. Gledalcev je bilo okoli 200, trije so med izvrševanjem smrtne kazni omedleli in so jih morali odnesti.

Podolnica pri Horjulu. Pri posestniku Petru Nagode se je zgledal 15. marca neki 24—25 let star človek, popolno obrat, okroglega zagozlega obraza z velikimi črnimi lasmi. Na desni roki nad dlanjo je imel eno veliko hrasto in se predstavil za mesarja iz Postojne po imenu Alojz Znidaršič. Prosil je za prenočišče in je rekel, da je šla njegova mati v Ljubljano menjati lire, drugi dan bo pa Zanoškar iz Dragomer naložil za njega vagon volov. Nagode mu je dal prenočišče, drugi dan opoldne pa je prosil Nagodeta, da mu posodi voz in konja, da se pelje na Sap gledati koliko volov vagajo zanj. Nagode mu ni prav zaupal in je zato, ker je bil sam bolan, poslal z njim tudi svojo hčerko Franco, staro 11 let. Navidezen mesar se je proti večeru vrnil z hčerko, konjem in vozom. Franči je dal 15 pomaranč, katere je baje njegova mati pustila na Drenovem griču, eno klobaso in kruha. Prosil je zopet za prenočišče in tudi prenočil pri Nagodetu. Drugi dan zjutraj je zopet prosil za voz in konja. Nagode mu je to željo zopet izpolnil, topot pa je spremljala goljufivega mesarja hčerka Julka, stara 13 let. Goljuf se je odpeljal proti Viču. Na Viču je pri nekem čevljarju na samoti pustil Julko s pretvezo, da se vrne iz Ljubljane v eni uri, kamor gre po mater, s seboj pa bosta prinesla lepo obleke za Julko. Julka je čakala, a zamanj, premeteni goljuf je odpeljal voz in konja neznan kam. Ukradeni konj je 4 leta star, rdeče barve z belo zvezdo na glavi ter ima bel spodnji del zadnjih nog, na prvih pa znak zavlečenja. Voziček je skoraj nov, rume no lakiran. Na vozu je bila odeja s koštrunovo podlago. Orožništvo in policija marljivo poizvedujeta za storilcem, obupani gospodar je prehodil že mnogo vasi onstran meje, a doslej vse zaman. Kdor izsledil ko-

nja in voz, naj proti nagradi sporoči posestniku Nagodetu ali bližni orožniški postaji.

Tihotapec je ustrelil pripravnika finančne kontrole Juga v severnem Prekmurju. Jug je patroliral ob meji. Tam vidi 20letnega fanta, ki se mu je zdel sumljiv, vsled česar ga je pozval na stražnico. Fant je nekaj časa šel mirno zraven Juga; naenkrat pa plane na Juga, mu naglo odvzame puško in ustrelil Juga v trebuh. Tihotapec je zbežal proti madžarski meji. Jug je umrl v bolnici.

Roparji so pri Laškem napadli g. Vl. Kačurja, posestnika na Struši, in mu odvzeli nekaj denarja ter nekaj blaga, ki ga je nosil domu. Roparji so imeli zakrite obraze.

Samomor je v Novem mestu izvršila 22letna E. Mramor, žena žel. uradnika. Skočila je pod vlak, ki jo je čisto razmesaril.

Šest otrok v treh letih. V bližini Požarevca v Srbiji živi kmetka mati, ki je v treh letih rodila šest otrok. Prvo leto hčerko, drugo leto dvojčka fanta in tretje leto tri fante.

Porotniki bi bili kmalu tepeni. Na Dunaju se je nedavno končala porotna obravnava proti nekemu fujakerju radi uboja svojega tovariša. Dasi je vse govorilo za njegovo krivdo, je možakar tajil in zavračal vsako krivdo. Seveda mu tega nihče ni mogel verjeti, ker je mož že presedel radi napadov in tatvin nekaj let v ječi. Obsodili so ga na tri leta ječe. Obsojenec je po razglasitvi obsodbe skočil nad porotnike ter jih začel obdelovati in jim groziti. Na pomoč mu je priskočila še njegova sestra in nevesta, ki je imela pri sebi par dni starega otroka. Porotniki so bili v mučnem položaju, čuli so marsikako dunajsko, predbacivanje pristranosti itd. Pazniki so imeli dovolj opravka, da so napravili red. Pri tej priliki bi tudi obsojenčeva nevesta kmalu umorila majhnega otročička, katerega je davila in ga končno vrgla na klop, poudarjajoč, da so detomorilke itak vse oproščene.

Zanimivega in nevarnega zločinca je prišla te dni pariška policija. Ukradel je neki gospe 20.000 frankov. Ko so mu to dokazali, so ga pridržali v zaporu in začeli preiskovati njegovo življenje. Tedaj se je šele začelo odkrivati, kakšen lisjak se je vjel. Vedno je izpreminjal bivališče in ime. Doslej ima policija zbranih 36 različnih imen za eno in isto osebo. Ni pa mogoče dognati, katero ime je pravo, zločinec sam pa tudi ne pove. Zločinec je zelo izobražen. V njegovem stanovanju so našli 120 knjig. Sam ujetnik trdi, da ima diplome treh francoskih visokih šol. Dalje so našli v stanovanju 14 različnih njegovih krstnih listov in drugih listin, ki jih je potreboval pri raznih goljufijah. Imel je celo ročno tiškarno samo za ponarejanje sprinčeval in listin. Policija je našla v njegovi sobi tudi cele kupe različnih ženskih fotografij in zapisnik s točnim popisom šest pariških žena, ki so neznan kam izginile. Poleg tega je imel zločinec pri sebi tudi sliko lastnika javne hiše v Alžiru. Po vseh teh znamenjih sodi

policija, da je dobila v roke strašnega zločinca, ki ni le kradel, ampak tudi moril in prodajal človeško meso na debelo.

Najstarejša žena v Beogradu je umrla te dni v starosti 110 let. Do zadnjega je bila zdrava in živahna in je imela vse zobe. Njena najmlajša hčerka šteje 67 let.

Katere cerkve so največje? Največja cerkev na svetu je cerkev sv. Petra v Rimu, ki ima mesta za 54.000 ljudi. V milansko katedralo jih gre 37.000, v cerkev sv. Pavla v Rimu pa 32.000. Stolnica v Kölnu ima prostora za 30.000 ljudi. Po 25.000 jih gre v cerkev sv. Pavla v Londonu in sv. Petronija v Bologni. Bivša krščanska cerkev in sedanja turška mošeja Hagia Sofia v Cerigradu spravi 23.000 ljudi pod streho, sv. Janez v Lateranu v Rimu 21.000 in nova katedrala v New Yorku 17.000. Svetovnoznana cerkev s poševnim stolpom v Pisi in stolnica sv. Štefana na Dunaju imata prostora za 12.000, Marijina cerkev v Monakovem za 11.000 in cerkev sv. Marka v Benetkah za 7000 ljudi.

Prebivalstvo v Jugoslaviji po verah. V Jugoslaviji je katolikov 4 milijone 735.000, ki imajo 3246 duhovnikov. Pravoslavni je 5 milijonov 600.000 in imajo 2568 duhovnikov. Muslimani (mohamedanci), katerih je 1.340.000, imajo 1100 duhovnikov. Razun tega je v naši državi še 200.000 protestantov in 65.000 židov.

Dolgo življenje. Plinius poroča, da so v času starih Rimljanov živeli ob Apeninu ljudje, stari mnogo čez sto let. Poročila pravijo, da je bil eden star 125, štirje so bili stari po 130 let, štirje po 135 let, in trije celo po 140 let. Na Angleškem je bil znan reven kmet Parr, ki se je oženil, ko je bil star 120 let. Njegova žena je rekla, da nič ne čuti, da ima tako starega moža. Ko je dosegel 152 let, je bil predstavljen Karlu I., ki ga je zelo ljubeznivo in dobro pogostil. Umrl je končno zaradi neke bolezni v grlu. Ko so ga raztelesili, so zdravniki konstatirali, da je imel želodec popolnoma zdrav. — Danec Drakenberg je umrl l. 1773, star 147 let. Do svojega 91. leta je bil pomorščak in več let je preživel v turški sužnosti. — Anglež Elshan je doživel skoro enako starost. Vse svoje življenje je jedel zelo malo mesa. Toliko več pa je po- užil Peter Albert iz Prusije, ki je bil rojen 1670 ter je vse svoje življenje težko delal. Udeležil se je tudi raznih bojov in šlezijske vojne ter se je poročil, ko je bil star 80 let. Imel je sedem sinov. Umrl je leta 1838, star 168 let!

Neusmiljen mojster. Pred sodiščem v Ištu je stal krojač Viljem Kasberger, obtožen, da postopa neusmiljeno s svojim učencem in svojo učenko. V stol učenca je vtaknil žeblje in igle ter ga prisilil, da je sedel na nje. Tako-le za zabavo je včasih zvrnil kozarec prav mrzle vode učencu ali učenki za vrat. Ne-koč je zmečkal tobak od cigarete ter ga polil s strojnim oljem, potem pa mazal oba po ustih. Potem ju je stiskal in ščipal za lica tako dolgo, da sta odprla usta, nakar jima je v

usta pljunil. Dobil je mrtve miš jih metal v učenca in v učenko, koč je tako miš, kateri so močreva iz trebuha, zabasal učene usta. Obtoženi mojster je obsojen tri mesece težke ječe in vsak ted se mora postiti.

Evina jablana. Na azijskem ku Cejlonu raste med raznimi d gimi posebnostmi tudi drevo, ki pravijo »Evina jablana«. Njeg- cvetje zelo lepo diši, sad pa je zunaj zelo podoben jabolku. Je pomarančaste barve, znotraj norudeče. Vsak sad pa ima nek znamenje, kakor da bi kdo že griznil en kos. Jabolko je strup.

Davek na trebuh. Francoski nistrski predsednik Briand dob polno raznovrstnih predlogov, naj bi pomagali rešiti težko fina no krizo, pod katero ječi tudi Fr cija kakor razne druge dežele. Žavniki, finančniki in politiki ug- jo, kako bi se dalo spraviti drža finance v red in o tem razmišl- tudi davkoplačevalci, katerim se že lasje pred ogromnimi davčn zahtevami. Na kmetih debatiraj- davkih in iščejo poti, da bi se ščine dobro in prav razdelile, se jim zdi, da je dežela preveč ob- menjena in da je mnogo takih, sti po mestih, ki premalo plačuj- Neki najbrže suh Francoz ima na trebuhu. Neko nedeljo popo- se je vsedel in pisal Briandu v riz posmo in povedal lepo po do- če, da treba, ako se hoče spr- bilanco v ravnotežje, pred vsem- dačiti debeluharje. Obdavčili n- se vsi oni, ki preveč jedo in pij- Dokaz za to je velik in širok- buh. Mladina je sicer taka, da- sih ne pozna mere v jedi in pij- toda starejšim in zrelejšim se- razvada ne da odpustiti. Zato- treba kaznovati in obdavčiti. K- ima čez trebuh obsežnosti več- en meter, naj plača za vsak ce- meter po en frank na leto. Do- se naj pregled ljudi in zme- naj jih na občinskih uradih. Bri- bo videl, da dobi po tej poti v- žavne blagajne ogromne prispe-

Čudne poslednje želje. Bog- angleška vdova Marija Saymer, je pred kratkim umrla, je določi- svojem testamentu, da se mora- na mačka, katero je neizmerno- bila, zastrupiti in položiti se jo- ra v njeno krsto. Ta želja se j- izpolnila. Neka newyorška dam- odredila, da so se morale vse n- štiri mačke po njeni smrti ubiti- kar so jih pokopali skupno z- — Pa so znane še druge čudne- ločbe zadnje volje. Neki gospod- je pred dvema letoma v Pa- umrl, je zahteval, da mu mor- položiti v krsto paket tobaka, p- in škatljico vžigalic. — Neki b- Anglež je odredil pred kratki- svojem testamentu, da ga mor- sežgati v njegovih dokolenicah- čevljih.

Ladja smrti. Nedavno je od- iz Trsta parnik »Belvedere«, Kozuličeve družbe. Plul je s 1- izseljenci v Buenos Aires. vožnjo je na krovu nenadoma- bruhrnila neka kužna bolezen, k- kosila vse vprek. Čez 30 oseb- umrlo sredi oceana. Pokopali- jih v mrzlih valovih na tisoče- trov globoko. Med temi je tudi-

mesecev star dojenček iz Gorice. Ko se je »Belvedere« zasidral, je bilo na krovu skoraj vse mrtvo in tiho; vsi so ležali bolni.

Ivan Lah, »Pepehuh«. Narodna pravljica v šestih dejanjih. Zbirka gledaliških iger Oder 14. zvezek. 1926. Str. 72. Založila Tiskovna druga v Ljubljani. Cena 18 Din, poštnina 75 par. — V dramatski obliki je obdelal Ivan Lah znano narodno pripovedko o očetu, ki je imel tri sinove: dva sta bila pametna, a tretji neumen. Rekli so mu Pepehuh. Ker je izpolnil očetu željo in stražil na njegovem grobu, mu je ta izročil srebrno piščalko. Z njo se mu je izpolnila vsaka želja in piščalka mu je konečno pripomogla, da si je v tekmovalju pridobil kraljičino za ženo. — Pepehuh so igrali v Mariboru in v Ljubljani. — Igra je vprizorljiva tudi na manjših odrih, lahko tudi v skrajšani obliki. Igra bo dobrodošla tudi za šolske odre, ki jo bodo pa mogli vprizarjati le v skrajšani obliki.

ZA SMEH.

Tone Smuk zahteva v Celju na kolodvoru železniško karto v Dravograd. Ker pa gresta iz Celja v Dravograd dve železnici, vpraša uradnik Smuka: »Čez Velenje ali čez Maribor?«

»Na-ak, nego čez veliko noč!« se odreže Tone Smuk.

Žena: »Vse mi prepoveduješ! Če bo šlo tako naprej, grem takoj nazaj k svojim staršem!«

Mož: »Tega ti ne prepovem.«

Pride Ribničan v Ljubljano, zagleda palačo Ljubljanske kreditne banke, pa vpraša policaja, ki stoji tam na vogalu: »Vi gaspud plečaj, kaj pa je tistu za ena hiša?«

Policaj: »To je pa norišnica za Ribničane.«

Ribničan: »Saj sem prec vojdu, d'je za Lblančane premajhna!«

Žena radičevca: »Oh, to je križ. Moj mož ne govori o drugem, kakor o politiki — stranka sem, stranka tja! S katero stranko drži pa vaš mož?«

Žena eselasarja: »Kaj, moj mož? Njegova stranka sem jaz in moja — metla!«

Davkar: »Vaša dolina je vendar zelo rodovitna!«

Kmet: »O, tisto pa! Če drugega nič ne zraste, davki gotovo zrastejo!«

Prvi sosed: »Ne vem, kaj bo z mojo hčerko — že dve leti je stara, pa še nič ne govori.«

Drugi sosed: »Oh, prijatelj, ni tako nevarno. Moja žena je bila že tri leta stara, ko je spregovorila, in danes mi govori, da bi gnalo mlin-ske kamne tri!«

Stara devica: »Vzamem vas za moža pod pogojem, da preživite medene tedne na severnem tečaju.«

Snubač: »Zakaj pa to?«

Stara devica: »Zato, ker je tam šest mesecev dolga noč!«

Narodno blago.

(Zapisal Franc Kramar.)

ZAKOPANI ZAKLADI NA IŽANSKEM.

O zakopanih, izkopanih ali zaidanih zakladih se večkrat govori. Naj danes opišem, kar se pri nas pripoveduje o zakopanih zakladih ali »šaci«.

Dobro uro od Iga proti zahodu stoji mala izžanska vasica Podkraj ali Šentjanž z malo podružno cerkvico sv. Janeza Krstnika, blizu katere izvira iz zemlje bister, neusahljiv studenec. Blizu te cerkvice je baje zakopana zlata skrinjica denarjev, katere pa še dozdej ni nihče našel, dasi so se že mnogo trudili, da bi jo našli. O tej zakopani zlati skrinjici pripovedujejo to-le:

Bilo je ob času francoskih vojska 1813. ali 1813. leta, ko so belohlačni Francozi bili na Kranjskem. Takrat so bile v Šentjanžu šele tri hiše — zdaj jih je šestnajst — in sicer: mežnija, pri Malnarju in pri Gričarju (sedaj Šeškarju). Nekega večera pride v šentjanško mežnijo francoski vojak z zlato skrinjico na hrbtu (katero je komaj nesel) in poprosi tam za prenočišče. Ko mu povedo, da lahko v hlevu na mrvici spi, ako hoče, jih poprosi še za lopato, češ da jo bo nekaj rabil. Dajo mu jo in ko je šel gori na hlev po lojtrah, je bila tista skrinjica tako zelo težka, da so se kar klini od lojter podajali pod njim. Drugo jutro so videli tega francoskega vojaka, kako je šel po lojtrah doli s hleva, toda — brez skrinjice, katero je ponoči neznano kam zakopal. Pač so našli po njegovem odhodu na bližnji njivi kupec sveže prsti in po tisti prsti so uganili, da je Francoz zlato skrinjico tako-le zakopal: zemljo je lepo na štiri ogle ven izrezal, kar je bilo preveč prsti, je deval v kapo, skrinjico je v jamo položil in izrezano zemljo je tako lepo nazaj na skrinjico položil, da se ni nič poznalo, kje je zakopana. Prst, ki jo je na bližnjo njivo stresel, pa zato ni hotel tam pustiti, da ne bi izdala, kje je skrinjica zakopana. — Kmalu potem se je o zakopani skrinjici izvedelo to-le:

Neki mož, ki je bil doma iz Šentjanža (ali blizu Šentjanža), je bil nekaj časa v ječi in tam je zvedel od nekega tujca, da je on slišal neko tajno pismo brati, da je tam blizu Tomišlja neka cerkva sv. Janeza Krstnika in da je blizu te cerkvice zaklad zakopan in sicer: zlata skrinjica, ki je z zlatim ključkom zaklenjena, a ta ključek je na vrh skrinjice položen. Zakopana pa je med dvema mehkima drevesoma in da je od tam vodoravna črta proti tomišelskima cerkvenima stolpoma. Ko je ta mož prišel domu iz ječe, je začel to skrinjico iskati. Takrat sta rasli blizu šentjanške cerkvice dve mogočni lipi in ker so lipe mehka drevesa, je sodil, da je ta skrinjica najbrž med tema dvema lipama zakopana. Zato je začel najprvo tam kopati, toda brez uspeha. Kopal je tudi po bližnjem mežnarjevem vrtu in Gostiševu senožeti. Gmajnici, toda naj-

brž brez uspeha, ker ni nikoli rekel, da je kaj našel, ali pa ni hotel povedati. Ako res ni našel, je dragocena skrinjica še vedno tam zakopana, kamor jo je zakopal pred 112 leti francoski vojak.

* * *

Drugi zaklad je zakopan blizu sedanje nove kapelice sv. Janeza Krstnika, ki stoji med Šentjanžem in Tomišljem (stara kapelica je bila posvečena sv. Frančišku). Ta zaklad pa baje ne more nobeden drug izkopati, kakor tisti, ki zna vse umetnosti pri izkopavanju zaklada, katere so približno te-le: Zaklad ali »šac« se koplje navadno samo kvaterno soboto pred polnočjo. Kdor ga hoče kopati, mora omenjeni večer hoditi okoli in kjer bo zagledal malo nad zemljo lučico, tam je zaklad zakopan. Imeti mora seboj tri blagoslovljene šibe in jih tam, kjer je videl lučico, navzkriž položiti, pa tako molčati kot grob. Ako bi le količkaj spregovoril, bi se zaklad še bolj globoko pogreznil in škrtatelj bi se prikazal, da bi iskalec moral na vso moč bežati pred hudobcem. Da to ni tako lahko izpeljati, evo vam dokaza!

O zakladu pri šentjanški kapelici so zvedeli tudi trije pogumni možje iz moje rojstne vasi Matene. Bilo je to že pred dobrimi petdesetimi leti. Šli so na kvaterno soboto pozno zvečer h kapelici in so vzeli seboj vse potrebno: tri blagoslovljene šibe, lopate in sploh vse, kar se potrebuje pri izkopavanju zaklada. Po potu tja grede so seveda vse domenili, kako se bodo tam obnašali, da bodo molčali ko grob itd. Ko pridejo blizu kapelice, res zagledajo malo lučico, ki je visela nad zemljo. Razveseljeni položijo na tistem mestu vse tri blagoslovljene šibe navzkriž in začno zaklad kopati. Pa glej ga šementa! Ali je bil kdo kaj spregovoril ali pa še niso znali nagajivega škrate dovolj »panati«: tak strašen vihar je nastal, da je drevesa kar s koreninami pulil, in tak divji piš je bil, da je bilo groza. In na naše tri zakladokopce so tako veje z dreves letele, da bi jih kmalu pobile in zasule. Pa so popustili vse orodje in bežali, da še nikoli ne tako. Le še malo živi so prisopihali v Mateno.

Omenjenega zaklada pa ni šel potem nikdo več kopat in bo menda do sodnjega dne tam zakopan.

Pokojni tomišelski Škraba je tudi vsako kvaterno soboto pred polnočjo na župnijskem vrtu videl, kako je »šac« cvetel (to je lučico je videl). To je povedal sosedovemu Matevžu in sta šla neko kvaterno soboto zvečer na župnijski vrt »šac« kopat. Preje sta se domenila, da bosta med izkopavanjem zaklada molčal ko riba. Ko sta pa prišla do zaklada, se je pa eden spozabil in od veselja zavpil: »Hudič, hudič, hudič!« Potem pogledata v izkopani lonec — pa so bile same črepinje notri. Ko bi bil mož molčal, bi bil v loncu sam denar; ker pa je izpregovoril, se je denar v ničvredne črepinje spremenil. Taki ljudje, ki zaklade kopljejo, pač res nimajo sreče!

* * *

Med Šentjanžem in Tomišljem je Lukova senožet. Tukaj sta stali svoj čas dve lipi in med tema lipama je bil, kakor pravijo, zaklad zakopan. Ko so šle pred kakimi šestdesetimi leti ženske neko jutro mimo teh dveh lip, so zapazile, da je bila okrogla jama med lipama in da je bil tisto noč okrogel lonec iz te jame vzet. Govorili so seveda potem ljudje, da je bilo tam lonec denarja zakopanega, katerega je tisto noč srečni najditelj našel, izkopati in odnesel. Kdo ga je izkopati, se seveda še danes ne ve in se tudi vedelo nikoli ne bo!

Ko so pred kakimi sedemdesetimi leti v Breštu neko kočjo podirali, so dobili v hišnem zidu precejšnjo množino starih »čvanegarc« zazidanih. Zazidati so jih dali najbrž prejšnji lastniki tiste hiše.

Ko so pred kakimi dvajsetimi leti v Mateni podružno cerkev sv. Mohorja in Fortunata popravljali, pravijo, da so tudi našli neko škatljo zakopano. Kakšna je bila in kaj je bilo v njej, ne vem, ker je sam nisem videl in so mi to drugi povedali.

Pri neki hiši v Tomišlju pravijo, da je še zdaj v kašnem zidu zaklad zazidan. Toda tega zaklada nihče ne sme vzeti, da bi ga užival; bil bi celo življenje nesrečen. Ko je okoli leta 1800 skoraj vsa tomišelska vas pogorela, je neka ženska k tej hiši prinesla cel predpasnik denarja spraviti, ker ta hiša ni pogorela, kot so druge. Gospodar ga je menda dal kar v kašni zid zazidati, samo da ni bilo potreba denar povrtni, ko je prišla dotična ženska ponj. (Da je to resnica, ne morem trdit, pač pa je vse lahko mogoče.)

Na mestu, kjer zdaj stoji hiša premožnega kmeta Modica v Mateni št. 1, je stala pred kakimi tristo leti grajščina grajščaka Lota. (V njegov spomin še zdaj teče čez Matenski morost jarek, ki se imenuje »Lotovec«.) Na mestu, kjer so se svoj čas raztezala Lotova gospodarska in druga poslopja, so v prejšnjih časih na kvaterno večere dostikrat videli male lučice, ki so se nad zemljo vzdigovale — znamenja, da so tam tudi zakladi ali »šaci« zakopani. Gotovo so v prejšnjih časih poskušali izkopati jih, ker so bili ljudje veliko bolj praznovorni, kot so sedaj, toda ali so imeli kaj uspeha, ne vem. Brez dvoma pa leže gotovo še na več krajih Ižanske denarni zakladi zakopani v zemlji, ki so jih ljudje pred Turki skrivali, ko so morali pred njimi bežati pred kakimi tristo leti. Še danes je v ižanski vasi Staje neka ulica, ki se imenuje »paška ulica« in sicer zato, ker je v tej ulici močan ižanski kmet turškega »paša« z gozdnim koncem ubil. (Gozdni konec se imenuje pri nas voz na dve kolesi, na katerem se vozijo drva in težki hlodi iz gozda.) Na koncu »paške ulice« je tudi neka skala še iz turških časov, na kateri je v neznanim — najbrž v turškem — jeziku bogve kaj napisano in je že težko čitljivo. Opozorjam na ta zgodovinski napis vse, ki se zanimajo za take stvari!

Narodni gospodar.

Uporaba zemljišč po opuščenih vinogradih.

Doživeli smo čas, v katerem bo moralo naše vinogradništvo zavzeti čisto drugačno stališče kakor dosedaj. Gotovo je, da se povpraševanje po vinskem pridelku manjša. Protialkoholno gibanje zadobiva čimdalje več veljave in pomena za razvoj človeštva. Vsled tega vinogradništvo ne bo nikdar več donášalo prejšnjih dohodkov. Že sedaj se vinogradništvo slabo ali skoraj nič ne izplača. Najslabše v starejših, obnemoglih vinogradih. Obdelava stane enako dobrim čvrstim vinogradom, dobiček pa je mnogo manjši. Take opuščene obnemogle vinograde je potrebno prenoviti. Dobro, prvovrstne vinorodne lege kaže prenoviti in zopet zasaditi z dobrimi, primernimi vrstami, ker prvovrstne kvalitete bodo še vedno našle odjemalcev, četudi morda v manjšem obsegu. Slabe lege opuščenih vinogradov se po zdravem predurku nikdar več ne bo izplačalo prenoviti v vinograd, ker imamo priložnost take lege ugodnejše in dobičkanosnejše izkoristiti.

Nasprotno od vinogradništva napreduje ali bi vsaj lahko uspevalo sadjarstvo v naši ožji domovini. Tukaj nam je dana podlaga, se razširiti tudi za svetovni trg. Podnebje naših krajev je kakor ustvarjeno za uspešen razvoj sadja. Našim vinogradnikom torej v nobenem slu-

čaju ni potrebno obupati, ampak se prilagoditi razmeram in izkoristiti zemljo na način, ki bi tudi brez vinogradništva donášal dovolj stalne in dobre dohodke.

V takih opuščenih vinogradih bi naj bili odslej sadjarstvo in živinoreja najvažnejši panogi kmetijskega gospodarstva.

Sadjarstvo nam bo seveda najbolj uspelo takrat, če bomo pridelovali dobro tržno robo. Primerne vrste za primerne lege in zemlje. To naj bo naše pravilo. V bližini mest in trgov ter prometnih krajev zasadimo s finim namiznim, v oddaljenih in slabših legah s trpežnim, transportnim in za vse uporabnim sadjem.

V prvem slučaju bi zasadili najboljše južne tople lege z breskvami, marelicami, češnjami, češpljami, šljivami, finimi ranimi in poznimi hruškami in drugim enakovrednim sadjem. Kako lahko in drago se proda poletno fino sadje po naših domačih trgih, ve vsakdo. V slučaju slabe cene se pa tako sadje na najrazličnejše načine konzervira za kuhinjsko porabo. V oddaljenih krajih pridelujemo samo trpežno, tržno, enotno sadje. Za naše slovenske kraje bi prišle v prvi vrsti v poštev sledeče jabolčne vrste: Bobovec, Kanadka in štajerski vinski mašancelj. Zadnja vrsta samio z debelimi plodovi. Če hočemo imeti izvrstno tržno robo, moramo gojiti čim manj sort, a tiste izbrane. Enotno sadje se najdražje

plačuje, o čemur se je že marsikateri sadjar imel priložnost prepričati.

Predno sadimo, pokličimo dobrega strokovnjaka, kateri nam odloči primerno vrsto. Dreveša kupujemo samo pri zanesljivih drevesničarjih, četudi so tam nekoliko dražja.

Pri nas imamo največje koristi od travniških nasadov. V tem slučaju pa moramo saditi v zadostni razdalji. Poleg sadja imamo v tem primeru lepe koristi od sladkega hribovskega sena, ki je najboljše in najcenejša krma za našo živino.

Ivan Štampar,
ekonom.

Poziv živinorejcem radovljiškega okraja!

Okrajna živinorejska odbora za sodna okraja Radovljica in Kranjska gora prevzemata še nadalje po 3 do 4 mesece stare bikce, ako izhajajo od prav dobrih molznic in od lepih, licencovanih bikov. Komur skoti krava lepega bikca, naj to tukaj sporoči z dopisnico okrajnemu ekonomu v Radovljici. Ako je dotični posestnik pripravljen, rediti lastnega bikca za pleme do starosti 3½ leta, mu izplača odbor pri prevzemu bikca — polovico vsote, katero je bikce po krajevni tržni ceni za teleta vreden ter doda zraven še do 50% povška za pravilno vzrejo. Višina povška v odstotkih je odvisna od pravilnosti odstavljanja in krmljenja teleta.

Ako doseže tak bik pozneje pri licencovanju vsaj 24 točk ocene, izplača odbor rejcu naknadno še 10% od celotne nakupne cene v odgovarjajoči valutni vrednosti

dinarja. Nadalje izplača odbor rejcu, kadar bo bik star 2½ leta in ako bo takrat zadovoljivih živitnih oblik in v dobri plemski rejnosti, še naknadno nagrado v iznosu 20% od svoječasne celotne nakupne zneska na podlagi odgovarjajoče valutne vrednosti dinarja.

Za posestnike, ki bi hoteli take odbrane in pod nadzorstvom odbora vzrejene bikce prevzeti od drugega posestnika, veljajo popolnoma enake, odgovarjajoče ugodnosti.

Interesentje se vabijo, da sporočijo svoje naslove okrajnemu ekonomu v Radovljici, ki jim da vsa še morda zaželjena pojasnila.

Tajništvo okrajnih živinorejskih odborov v Radovljici.

* * *

Vesele velikonočne praznike želi svojim odjemalcem — »Ekonomu«, osrednja gosp. zadruga.

Redni letni občni zbor »Konjerejskega odseka I.« Kmetijske družbe za Slovenijo se vrši v sredo dne 7. aprila 1926 ob 14. uri (2. uri popoldne) v prostorih Kmetijske družbe. — Odbor.

Vesele velikonočne praznike želi vsem svojim prijateljem »Kmetijski hranilni in posojilni Dom«.

Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru sprejme 1. maja 1926 praktikante (vajence) za enoletno praktično šolo. Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola, telesna sposobnost. Sprejmejo se kmetijski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. — Praktikanti dobivajo stanovanje in hrano v zavodu brezplačno ter

Državni ekonom Josip Sustič:

Kmetijsko poučno potovanje po inozemstvu.

(Nadaljevanje.)

2. Tipične srednje šlezjske kmetije.

Prihodnje dni smo si v podrobnosti ogledovali razna veleposetva in kmetije v okolici Hornih Heřmanic. Najbolj so nas zanimala seveda srednje kmetije, tipične za kmetijstvo čisto dolinskega značaja. Taka posestva merijo od okrog 60—80 jut, to je okrog 30—40 orlov skupne površine zemlje. Posetvo redi n. pr. okrog 20 glav goveje živine, 3 do 4 konje, 8 do 10 prašičev in večjo množino perutnine. Značaj posestva je pretežno poljedelski. Stanovanjska hiša je zidana popolnoma ločeno od drugih gospodarskih stavb, ki se vrstijo navadno v štirikotu ob hiši, vsaka stavba čisto ločena zase. Vsekakor je taka ločena zidava poslopij najpriljubljenejša, ker sta nevarnost požara in morebitne posledice istega mnogo manjše. Ravno nasprotno smo videli po Zgornje-Avstrijskem, kjer leže kmetijske stavbe s stanovanjsko hišo vred sicer tudi v četverokotu z dvoriščem v sredini, toda vse skupaj zidano. Ta zidava ima sicer več prednosti za se (n. pr. da so prostori toplejši, da se prištedi stavbeni material, večja priročnost i. dr.), so pa taki skupaj zidani kmetijski dvorci zelo izpostavljeni nevarnostim požara. Če se pripeti požar, je dvorec navadno izgubljen, ker leži običajno daleč na samem in je pomoč oddaljena. Ločena zidava gospodarskih poslopij je radi teh nevarnosti zelo umestna. Pretežna večina posestev okrog Hornih Heřmanic ima gnojne jame s kanalizacijo iz hlevov in dobra gnojišča.

Na posestvih smo našli zastopane vse pglavitne kmetijske stroje in orodja: mlatilnico, sejalni stroj. Sackove pluge, kosilni stroj za žito, kosilni stroj za seno in deteljo, stroj za grabljenje sena, slamoreznico, stroj za rezanje krmske pese, plug za izoravanje krompirja, dvigalo za težke vreče, da se jih z lahkoto vrže na rame, ki pa služi obenem kot voziček za vreče. Ta stroj posestniki zelo hvalijo, ker je poraben na žitnicah, sejnih, v mlinih itd., nadalje veternjačo za žito (čistilnik, »pajkelj«), trijer, razne brane, valjarje in končno poseben, zelo praktičen stroj za prebiranje (sortiranje) krompirja. Ta stroj je posebno važen za sortiranje semenskega krompirja, ker prebira gomolje po

velikosti zelo naglo in zanesljivo v tri vrste: velike, srednje in male gomolje. Srednje gomolje se rabi za seme, kar je popolnoma pravilno. Stroj je zelo enostaven; v konstrukciji je podoben čistilniku za žito, le da mu manjka veternik, gomolje sortira s hitrim premikanjem močnih mrež z različno velikimi luknjami. Našim kmetijskim podružnicam je svetovati nabavo takega stroja, ki dela zelo zanesljivo in hitro, stane pa razmeroma malo.

Srednja šlezjska kmetijska posestva gospodarijo v primeri z našimi dolinskimi posestvi neprimerno intenzivnejše, kajti dani so jim za to vsi pglavitni pogoji, tudi dobičkanosen odjem pridelkov jim je osiguran. — Krompirja se sadi zelo mnogo, ker je v okolišu okrog 10 tovarn za kuhanje špirita, kamor prodajajo kmetje krompir kot surovino. Do oddaje v tovarno ga hranijo na prostem v podolgastih kupih, kakor naši kmetovalci okrog Kamnika in drugod repo. Najprej izkopljejo za dobro dolžino lopate globok podolgast jarek, širok dva dobra koraka (t. j. ca 1.60 do 1.80 m) v jarek nasujejo že odbran in suh krompir tako visoko, dokler še stoji. Kup se zadela z močno plastjo slame, nakar se vse dobro pokrije z zemljo. Ta način shranjevanja krompirja čez zimo je sploh zelo priporočljiv, posebno za semenski krompir. Dognana stvar je, da daje tako shranjevanje krompir večje pridelke nego seme, ki je bilo shranjeno čez zimo v kleti.

Povprečni pridelki žit so sledeči: pšenica da okrog 12 do 14 kratno, ozimna rž 15 do 16 kratno, ječmen 9 do 10 kratno, oves 15 do 18 kratno množino normalne strojne posetve. Umetna gnojila se zelo uporablja, a plodored je sličen onim prvotnim na posestvu višje poljedelske šole. Manjše pridelke na srednjih kmetijah v primeri z onimi na šolskem posestvu je razlagati s tem, da kmetje vobče ne rabijo selekcioniranega semena ter da v racionelnosti obdelave zemlje in gnojenja vendar še ne dosejajo obrat na poljedelski šoli, se mu pa v mnogih slučajih zelo približujejo.

Za naše prilike nudijo ti srednji kmetijski obrati marsikaj poučnega in posnemanja vrednega. V prvi vrsti dokazujejo, da se sejalni stroj že pri razmeroma mali sejalni ploskvi žita izplača, ker izvršuje pravilnejšo setev, vporabi mnogo manj semenja itd., vsled tega so tudi pridelki mnogo večji. Vporaba stroja za sortiranje krompirja se bi na večjih kmetijah tudi v Sloveniji izplačala, za kmetijske podružnice jih je pa absolutno priporočati. (Dalje sledi.)

imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1926/27 kot redni učenci kakor tudi pri podelitvi brezplačnih mest za revne učence v slučaju ubožnosti. Bivši praktiki so potem navadno najbolj redni učenci. Lastnoročno, na celo polo pisane in kolkovane prošnje (kolek 5 in 20 = 25 Din) za sprejem praktikantov je poslati direkiji srednje vinarske in sadlarske šole v Mariboru do 20. aprila 1926 s sledečimi prilogi: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. spričevalo o pravosti, v slučaju ubožnosti pa tudi 5. premoženjski izkaz ali spričevalo ubožnosti. Sprejem ali odklonitev se naznani psimeno. Vsi drugi pogoji za sprejem so razvidni iz tiskanega prospekta (uredbe s programom), katera tiskovina se pošlje zanimancem proti nakazilu 5 Din v gotovini. Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razpisa.

Avtopromet v Halozah. V zadnjem času je vpeljan redni avtopromet iz Ptuja v Haloze ter vozi potniški avto dvakrat na dan iz Ptuja in obratno. Avto odhaja ob 7. in 13. iz Ptuja ter vozi preko Spuhlje, Sv. Marka, Bukovec, Stojnee, Borl (Zavrč), k Sv. Barbari v Halozah. Haloze so oddaljene povprečno do 15 in več km od najbližje železniške

postaje. Z omenjeno otvoritvijo avtoproge je torej mnogo pomagano v gospodarskem oziru velikemu delu sp. ptujskega polja, pa tudi manjšemu delu Haloz. Ss.

Rogaška Slatina, najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodeca, čreves, mehurja, želodčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Izven glavne sezone izredno nizke cene. Zahtevajte prospekte!

Kako rešimo vprašanje beračenja? (Dopis.) Beračenje je baš v zadnjem času postalo pravcata kuga. Saj je sicer znano, da kmetje nismo ozkosrčni napram resničnim revežem, toda kar se dogaja sedaj, presega vse meje. Saj so se reveži (v pravem pomenu besede) že kar poizgubili med množico postopajev, lenuhov in raznih nebodijih treba, katerim je beračenje postalo že kar prijetna obrt. Prijetna pravim: saj jim je večerja in zajutrek že zasiguran s prenočiščem. Skoro celi dan jim je torej na razpolago, da si zbirajo vsoto, ki jim je neobhodna dnevna potreba — za nakup alkohola. Zato ni čuda, da zlasti ob delavnikih vidimo po gostilnah »fajhtne berače«. Ker je škoda denarja in še bolj škoda dragocene časa, nadalje ker bi odpadla večna skrb, da kdo kaj ne »prinese« k hiši in da se ne bi dajalo sla-

bega zgleda ostalim, je potrebno, da se napravi odločen protiukrep. Prepričan sem, da je vsak kmet pripravljen dajati letno nekako prostovoljno »hero« za resnične siromake, katere naj se nastani v kakšnem primernem lokalu v občini, kjer bi bili na toplem in pod streho. Oskrbovali bi se potem medsebojne pomoči lahko sami. Marsikdo bi še rad opravljal kako domačo obrt, kakor napravo metel, krtač itd. Bili pa bi tudi brez mrčesa, kar je danes nemogoče, ko spijo po hlevih eden za drugim ter se mnogokrat ne marajo posluževati svežega in čistega perila. Danes pa ni redek slučaj, da mrčesno »dobroto« kot protiuslugo prejme za plačilo gospodar in cela družina! — Temu vprašanju naj bi občine posvetile več pozornosti. Pri dobri volji se gotovo da nekaj koristnega ukreniti. — — — ar.

Prireditve vinske razstave in sejma v Št. Ilju dne 22. in 23. marca se je obnesla povsem povoljno. Razstavljenih je bilo nad 400 vzorcev naših vin celega okoliša med Muro in Dravo. Prireditve je obiskalo veliko število interesentov iz naših krajev in bližnje Avstrije. Prireditve je bila potrebna za upoznanje vin celega zapadnega dela Slov. gorice, kjer so najboljše lege

ter se zadnja desetletja goje samo najzlahnejše trtne vrste. Vino teh gorice se more glede kvalitete kosati z vsakim vinom Slovenije.

Za te kraje je bil preje glavni ter zadostni trg gornja Štajerska, ki je zdaj pod Avstrijo. To leto se bodo na novo začela pogajanja za trgovinsko pogodbo z Avstrijo. Opozarjajo se na to narodni zastopniki da stopijo tedaj na pozorišče ter omogočijo izvoz vina v Avstrijo. To pa je mogoče doseči, ako se pri nas cpusti carinska politika s pretirano zaščito domače industrije. Te pesmi bi moralo biti enkrat po osmih letih dovolj, ako se noče pognati vse kmete v fabrike, kjer ne bo imel več komu delati pluga in motike.

Dražba vožnje in nabave prodeca za okrajne ceste v ptujskem okraju se vrši neprekinjeno v sredo 7. aprila 1926 ob 9. uri v uradnih prostorih okrajnega zastopa v Ptuj. Dražitelji, ki morajo položiti vadij 10% izključne vsote pred dražbo, se smejo udeležiti dražbe ter licitirati o dobavi, izdelovanju, dovozu in zlaganju gramoza. Razprave se vrše ustmeno in veljajo tudi pisane ponudbe, ako so vložene pred pričetkom dražbe. Če se pri dražbi pokaže, da obstoje dogovori na škodo državnega in cestnega zaklada, se dražba ustavi. Vsak izdražitelj mora podpisati dražbene pogoje ter trpi vse državne pristojbine iz te pogodbe. Dražbeni pogoji so med uradnimi urami na okrajnem zastopu vsakemu na vpogled.

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji

VRT Džamonja in drugovi, dr. z o. zav., Maribor

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Seme zelenjave, cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno okrasno grmovje in drevje imamo celo leto. Zahtevajte cenike.

Alabaster sadra „gips“

za gnojenje, prvovrstna kvaliteta, fine meljave, kakor tudi pečeni za kiparska, električna, zidarska in druga dela, smo počeli razpošiljati iz novo moderno zgrajene tvornice. Kvaliteta je kot dobra poznana že preko 70 let. Vsebuje cirka 80% alabastra, suši jako hitro ter ima veliko jakost in lepo svetlobo kot suh. Vsi reflektanti naj blagovolijo zahtevati vzorce ter naj po možnosti sporečijo svojo letno porabo. Ker je to domača tvrdka in bomo skušali cenjene odjemalce v vsakem oziru zadovoljiti osebno kvalitativno, pričakujemo obilo naročil.

»ALABASTER«, tvornica sadre »gipsa« Samohor pri Zagrebu.

Volna

za damske obleke, kostume in plašče v vseh krasnih, modernih barvah in vzorcih po silno znižanih cenah, n. pr. ševijot 110 cm m Din 36.—, čisto volneni poplin 60.—, modni karo 140 cm Din 56.—, fini kamgarn 115.—, moderni covercoat 130.— razpošilja veletrgovina R. STERMECKI, CELJE št. 63. Vzorce se pošljejo v pogled, ilustrirani cenik z čez 1000 slikami čez razne domače potrebščine pa zastoj. Kdor pride z vlakom, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Trgovci engro cene.

Blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša kolesa in šivalni stroji so edino

Petelinčevi

znamke

GRITZNER, ADLER, PHÖNIX

za dom, obrt in industrijo. — Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. — Tudi na obroke.

Večletna garancija.

JOSIP PETELINC Ljubljana

Od dobrega najboljši je švicarski pletilni stroj **DUBIED**

Slavnemu občinstvu se priporoča

KAVARNA „PREŠEREN“

Ljubljana

Marijin trg — poleg Prešernovega spomenika.

Izvrstna postrežba. Vsi tu- in inozemski časopisi, ilustracije, revije. Najboljša pijača. Popolnoma prenovljeni biljardi. Shajališče občinstva z dežele. — Shajališče športnikov.

Za obilen poset vabí najvljudneje

Karol Polajner, kavarnar.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN po najugodnejšem obrestovanju. — KREDITI v tekočem računu. — ESKONT MENIC. — INKASO.

Bančni poštne hranilnica št. 14257. — Brzojavke „KMETSKIDOM“.

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1, pritličje

POSOJILA NA VKNJIŽBO, proti poročstvu, zastavi premičnih in vrednostnih papirjev. — ČEKOVNI PROMET. — NAKAZILA.

POSLOVNE URE: od 8.—12 1/2, dopoldne in od 3.—4 1/2, popoldne.

UMETNA GNOJILA „EKONOM“

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani r. z. z. o. z.
Kolodvorska ulica št. 7

nudimo po sledečih cenah:

rudninski superfosfat 16 0/0	Din 96—
kajnit	100—
kalijevo sol 42 0/0	150—
thomasovo žilindro 18 0/0	140—
apneni dušik 16 do 17 0/0	310—
Cene za 100 kg franko Ljubljana. Pri vagon-	
skem odjemu posebne cene.	
Lep semenski oves nudimo po Din 3-50 franko	
Ljubljana.	

Ne pomaga nič! Prepričajte se!
Kar je res, je pa le res!

Da se kupi najboljšo, trpežno blago za moške in
ženske obleke le pri domači znani trgovini pri

„ČEŠNIKU“

LJUBLJANA - LINGARJEVA ULICA

— Največja izbira svilnatih rut in šerp! —

Modne kamgarne in ševijote

v veliki izbi po ugodni ceni

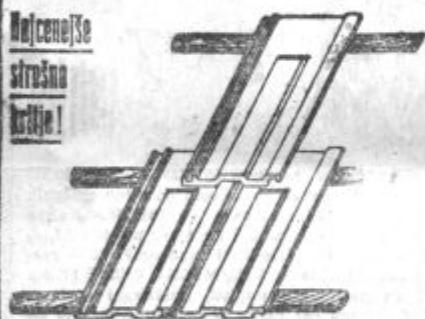
dobite v občno znani nad 50 let ob-
stoječi manufakturi trgovini

„Pri Škodu“ **R. MIKLAUC** Ljubljana

(Zunajnim naročnikom se pošilja tudi po pošti)

Združene opekarne d. d.

Najcenejše
strošna
brilje!

Ljubljana
Miklošičeva cesta 13

prej

Vidic-Knez

tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini — takoj
dobavno — najboljše preizkušene
modele strešnikov z eno ali dvema
terezama kakor tudi bobrovec (bi-
ber) in zidno opeko. — Na željo
se pošlje takoj popis in ponudba!
Stekleni strešnik vedno v zalogi.

PREMOG

koks, kovaški pre-
mog, kolje in najcenejša
drva

BRANKO MEJOVŠEK, MARIBOR
Tattenbachova ulica 13

Prometni zavod za premog d.

v Ljubljani

prodaja premog

iz slovenskih premogovnikov
vseh kalivosti, v celih vagonih po originalnih
cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor
tudi za industr. podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-
slovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani,

Miklošičeva cesta šte. 15/II.

Seno

prvovrstno, po ceni Din 75—
za 100 kg.

Slamo

v olepah po ceni Din 30— za
100 kg na mestu prodam

IVAN DRNOVŠEK, Žlebe,
pošta Medvođe.

Za dostavo cena po dogovoru.

Najboljša in zato
najcenejšo kupite
edino le pri

Josip Petelinc

pletanine, majce, volno,
žepne robce, kravate,
palice, nahrbtnike,
spodnje hlače, otroško
trikot perilo, kompletna
potrebščina za čevljarje,
krojače, sedlarje in
šivilje

v Ljubljani
ob vodi, blizu Prešer-
novega spomenika.
Na veliko in malo!

Brizgalno

štirikolno, na peresih
skoro popolnoma
novo, tovarne „Smoker“
proda Prostav. gasil. društvo
v Zgornji Šiški pri Ljubljani

Iščem

vajenca

za sedlarsko in avto-
lakirsko obrt.

LEOPOLD ŠUŠTERŠIČ
Ljubljana, Dunajska 4

Prodaj

posestvo

sestoječe iz krasne vil-
e z šestimi sobami, 2
orala lepega
vinograda.

Krog vile vrt z čebe-
njakom. V vili je tudi
vsa oprava. Cena po
dogovoru.

ANT. SVET
Globoko, p. Brežice.

Pokrov
z uro!

Gospodinj, šivilje, obrtniki!

Do sedaj neprekosljivi šivalni stroji

KÖHLER

z 10-letnim jamstvom

se dobe v najmodernejših opre-
mah za rodbine, šivilje, krojače in čevljarje pri trvdki

IV. AUERHAMMER
Ljubljana, Kolodvorska 3

Prodaja se tudi na obroke.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUZNICE:

Maribor, Kamnik, Slovenske Konjice, Novo
mesto, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec, Prevalje.

Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi).

Kapital in rezerve nad Din 20.000.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavljavi: TRGOVSKA.

Telefoni: 139, 146, 458